

Nas tednik

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poltni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

LETO XV./STEVILKA 13

CELOVEC, DNE 28. MARCA 1963

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

CENA 2.— ŠILINGA

Kdo nosi v škofiji zadnjo odgovornost pred Bogom?

Koroški Slovenci slovimo v zgodovini po svoji otroški zvestobi nasproti Cerkvi in škofu.

Ko je nemški del dežele zajel val proticerkvenega gibanja „Proč od Rima!“, so slovenski verniki strnjeno stali za svojim škofom in papežem kot najvišjim cerkvenim poglavarjem. Takisto je bilo za časa narodnega socializma. Zavedni Slovenci so ostali zvesti Cerkvi in svojemu nadpastirju in marsikateri je moral za to svojo zvestobo v koncentracijsko taborišče ali v gestapovski zapor, dočim so nemški priseljenci po vrsti odpadali in netili sovraštvo do Cerkve. Ni čuda, da so krški škofje Slovence kot najzvestejše vernike tudi temu primerno cenili. Škof Kahn je bil znan prijatelj Slovencev. Značilen za njegovo miselnost je izrek: „Lasset die Slowenen Slowenen sein, damit das Gift des deutschen Liberalismus nicht auch unter ihnen Wurzel fasse!“ Celo nadškof dr. A. Heftner, dasi Nemec iz rajha — je ljubil Slovence in se zanje tudi potegoval. Tudi nadškof Rohrachar nikdar ni dopustil, — več takih slučajev je znanih, — da bi postali njegovi duhovniki žrtve političnih napadov. Ščutil jih je z vso svojo avtoriteto in je v kali zatrl vsako gonjo proti njim.

Od tega časa se je v deželi življenje dosti spremenilo.

Vzgoja v semeniščih našim dijakom in bogoslovcem ne da s seboj tisto, kar bi moralo biti naravna podlaga za vsako uspešno delo med ljudstvom: ljubezen in znanje materinega jezika! S tem se zavestno pospešuje nekakšen razdor med starejšo in mlajšo duhovniško generacijo. In vendar bi morali biti glede konsolidarnosti duhovniki blesteč vzgled laikom: „O quam bonum et jucundum est, habitare fratres in unum.“ Koliko upravičenega pohujšanja lahko nastane med vernim ljudstvom, kjer je medsebojna mržnja zajela duhovnike sosede, ki se v ogromno škodo verskega življenja med seboj sovražijo ter delajo drug drugemu težave. Gospodova napoved, da mora vsako kraljestvo, ki je na znotraj razdvojeno, nujno razpasti, se v teh žalostnih primerih prvič v naši zgodovini v vsej tragediji uresničuje.

Vedno je bila, krajevno gledano, največja nesreča za Cerkev, če je postala sužnja političnih struj ali žoga v rokah oblastelčnih diktatur, in ni mogla v miru in nepristransko brez razlike stanu in jezika učiti svoje vernike. Obdobje, v katerem zdaj živimo koroški Slovenci, je v cerkvenem pogledu morda najtežji preizkusni kamen v naši zgodovini.

Nikdar naši požrtvovalni, svojemu materinemu jeziku zvesti duhovniki pač niso bili tako kot danes brez vsake zaslombe in, brez razumevanja cerkvene oblasti za naše življenjske pravice, popolnoma prepuščeni brezvestni gonji in napadom nahujskanih raznarodovalnih organizacij, ki se skrivajo pod svetohlinsko krinko navideznih verskih gibanj v spodnjem delu dežele. Na žalost ugotavljamo, da si gotovi, po svoji dvomljivi preteklosti sumljivi elementi svojijo celo „dano“ pravico, da nadzirajo naše duhovnike in kot edino zanesljivi poročevalci ugotavljajo „dejanske“ jezikovne razmere in potrebe po naših župnijah. Če jim postane kak duhovnik radi svoje doslednosti, ker pri veronauku upošteva družinski jezik otrok, neprijeten, ga zatožijo in posledica je prej ali slej ta, da mora brez zaslужanja in brez možnosti zagovarjanja in obrambe svojega stališča izginiti iz šole. Tako se bližamo vedno bolj kaotičnemu stanju, ko naše duhovnike ne bo več nastavljal in premeščevala cerkvena oblast po danih objektivnih dušnopastirskih potrebah, temveč razna društva star-

šev in tisti narodni nestrpneži, ki se spretno skrivajo v ozadju.

Nek takšen nestrpnež „častnega“ formata, ki živi v veliki meri od našega slovenskega ljudstva, je na primer v Dobrli vesi ob priliki slovesnega eharističnega obhoda na praznik Rešnjega Telesa šel od ženke do ženke in jim naročal, naj za božjo voljo molijo vendar nemški rožni venec, ker bi se ob slovenski javni molitvi tujci lahko „zgrazali“.

Vemo, da ima naš prevzvišeni nadpastir dobro, blago srce, odprto srce tudi za naše potrebe in da bi rad upošteval naše pravice, če bi drugi tega zavestno in sistematično ne preprečevali.

Pri tem pa le ostane odprto nadvse važno vprašanje: Kdo nosi danes pred Bogom zadnjo odgovornost za usodepolna dejstva, da slovenski duhovniki ne smejo več postopati po svoji vesti, da se v šoli ne smejo več posluževati družinskega jezika, da ne smejo v šoli z otroki moliti v tistem jeziku, v katerem z njimi doma njih starši opravljajo običajne družinske molitve?

Kdo nosi zadnjo odgovornost pred Bogom, da se postavljajo naši duhovniki na zatožno klop in jih sodijo ljudje, ki zato nimajo legitimacije, ljudje, ki so vse drugo kot prakticirajoči katoličani? — Kdo nosi v škofiji zadnjo odgovornost pred Bogom, da cela vrsta naših otrok po raznih farah kljub prijavi k dvojezičnemu pouku leto in dan ne sliši več slovenske besede? — Ali tu, g. generalni vikar, ne vidite krivice, — tu, ko gre za naravno pravo našega slovenskega človeka in za od Vas tako poveljevano pravico staršev?

Kdo nosi končno zadnjo odgovornost pred Bogom za obstoječi manjšinski šolski zakon v današnji obliki: država ali cerkvena oblast? — Država je širokogrudno predlagala pri formulaciji tega zakona mate-

rinščino za učni jezik krščanskega nauka, cerkveni zastopniki pa so to edino pravično in krščansko rešitev preprečili in določili za manjšino krivično formulacijo, ki praktično izključuje materinščino pri veronauku in poleg tega omogoča — kar je v nasprotju z vso cerkveno prakso — učiteljem-laikom ne gleda na njih svetovni nazor, da „nadzirajo“ naše katehete pri poučevanju veronauka na dvojezičnem ozemlju.

Kdo nosi slednjič odgovornost pred Bogom v deželi za porazno dejstvo, da trije naši duhovniki na svojih postojankah dostikrat pravo mučeništvo? Na eni strani jim vest kot najvišji sodnik vleva dejanja, ki jih cerkvena oblast s svojimi odloki izrecno prepoveduje. Na drugi strani pa jih vsak lahko napada in toži na najvišjem mestu in le malo je slučajev, da bi vzel cerkveno predstavništvo v določenih primerih naše duhovnike v zaščito in bi jim nudila možnost obrambe! Tako ni čuda, da se je ob tem žalostnem stanju v zadnjih letih osem slovenskih bogoslovcev izneverilo svojemu poklicu. Mlad človek bi moral imeti živce in svetniško stanovitost, da bi si še upal po teh poraznih spoznanjih vršiti duhovniško službo na dvojezičnem ozemlju.

Dolgo smo čakali, ponovno prosili, a vsa naša dokazovanja so bila na žalost zaman! Nikdar pa nismo grozili s štrajkom ali z izstopom iz Cerkve, kot z uspehom grozijo gotovi, cerkveni oblasti znani ljudje. Spričo zadnjih dogodkov v Dobrli vesi, ki so verjetno samo začetek že dolgo vsestransko zasnovane večje akcije, pa ne moremo več molčati. Ako ni človeka v škofiji, ki bi imel pogum in bi čutil dolžnost, braniti naravne pravice manjšine, potem apeliramo na pravični čut vesoljne Cerkve, apeliramo na krščansko čuteči svet zunaj naše dežele!

Narodni svet koroških Slovencev

Avstrija je dobila novo vlado

V sredo je odstopila stara vlada. Zaprisega novih ministrov in državnih tajnikov

Po dolgih zapletenih razpravljanjih so se zadnje dni vladna pogajanja vendar približala koncu. Ko so se stranke sporazumele o zadnjih vprašanih nove vlade — preteklo soboto zjutraj ob 4,15 —, so izdelale načrt, po katerem bi se naj vršila za-

50.000 gledalcev na Planici

Velikim tradicionalnim poletom na planiški velikanki posvečajo vso pozornost ne le v Sloveniji, temveč po vsem svetu. Posebno doživljajo pa so za gledalce skoki, saj je res užitek opazovati poletje čez stometrsko znamko, ki sledijo zaletu z brzino do 120 km na uro.

Za to privedite, ki sodi v krog Oberstdorf-Kulm-Planica, so se prijave skoraj vse evropske države. Vsa najboljša mesta tako v osebnosti kot moštveni razvrstitvi so odnesli zastopniki Vzh. Nemčije in si tako tretjič in dokončno osvojili po zmagah v Kulmu in Oberstdorfu »Trofejo v spomin inž. Stanka Bloudeka«. Med prvimi desetimi najdemo v splošnem zaporedju kar 5 Vzh. Nemcev, 1. Bockeloh, 2. Klemm, 3. Kürth, 4. Recknagel in 10. Peter Lesser.

Kakor avstrijski zastopniki, ki so dosegli 7. mesto, je doživel zastopstvo Jugoslavije posebno smolo. Že v soboto na prvih poletih je nenaden, močan sunek vetra spravil svetovnega prvaka, Slovenca Jožeta Šlibarja, iz ravnotežja tako, da je pristal po dramatičnem poletu namesto s smučmi z glavo. Odpeljati so ga morali v bolnišnico, kjer se je ob potrebi zdravnikov kmalu prebudil iz nezavesti.

POZOR!

Sedaj cenejše, kdor želi pravočasno naročiti apno. Dostavljata ga na dom vašega zastopnika za Podluno

brata
Jože in Tonej BLAŽEJ

LETINA — Pošta: ŠMIHEL pri Pliberku

Dr. Klaus je izstopil iz vlade

Socialisti so vedno prekrizali njegova načela varčevanja

Že pred dvema tednoma je finančni minister dr. Klaus nameraval odstopiti od svoje službe. Vendar je na prošnjo zveznega kanclerja še vršil svojo nalogo, dokler ne bi bila sestavljena nova vlada. »Brez zagrenjenosti izstopim iz svoje službe; napram zveznemu kanclerju pa bom še dalje ohranil staro prijateljstvo«. S temi besedami je dr. Klaus zaključil svoj govor pred zveznim vodstvom ljudske stranke.

Dr. Gorbach je tik pred imenovanjem nove vlade še enkrat prosil dr. Klause, naj vstopi v novo vlado. Dr. Klaus je izjavil, da vztraja pri svoji odločitvi. Svojo pot je utemeljil kot vedno z dejstvom, da so mu socialisti vedno prekrizali načela štedenja in stvarnosti v vodstvu finančne politike. To se je pred vsem jasno kazalo v zadržanju socialističnih zastopnikov v zadnji fazi vladnih in proračunskih pogajanj.

Kljub temu, da se je dr. Klaus vedno prizadeval, da bi bil finančni minister za vse Avstrijce, je moral v zadnjem času v vedno večji meri pogrešati s strani socialistične stranke odkrite pripravljenosti do skupnega dela. Obratno, okusiti je moral s te strani vedno zopet nezaupanje in nestvarno kritiko ter upor.

Dr. Klaus pa je zagotovil, da bo še dalje aktiven član Avstrijske ljudske stranke.

- K R A T K E V E S T I -

Alžirske oblasti so sporočile novico, da je Francija razstrelila svojo novo atomsko bombo v Sahari. Bomba je najbrž eksplodirala v oporišču Hoggar. Ker v Parizu niso dali o tem nobene izjave, se ne more vedeti nič točnejšega glede jakosti in načina zadnje jedrske eksplozije. Francija ima pravico do vojaških oporišč v Sahari po evianskih sporazumih, vendar je sedaj alžirska vlada ostro protestirala pri pariških oblasteh zaradi nove atomske eksplozije na severno-afriškem ozemlju.

V Kairu se že več časa sestavljajo z Nasserjem iraški in sirski državniki, ki se razgovarjajo o možnosti ustanovitve arabske federacije med ZAR, Irakom, Sirijo ter verjetno še Jemenom in Alžirijo. Vse te nove možnosti za arabsko enotnost so nastale po nedavni revoluciji v Siriji.

Minister za trgovino komunistične Kitajske je prispel s posebno delegacijo na uradni obisk v Anglijo, da bi se tam razgovarjal o možnosti trgovinske izmenjave med obema državama. To je prvi obisk kakšnega Maovega ministra v Veliki Britaniji.

Predsednik De Gaulle se je mudil na peturnem obisku pri holandski kraljici Julijani. Obisk je zahteval izredno varnostno službo. Francoski državnik se je sestal tudi z zunanjim ministrom Lunsom.

Broda; socialni minister Proksch; državni tajniki kot doslej Weikert in Rösch. Dosedanji notranji minister Afritsch ne bo več član vlade.

Novi finančni minister

Novi finančni minister dr. Korinek je nam Korošcem dobro poznan. Dr. Korinek je Dunajčan, star 56 let. Od leta 1934 do 1938 je bil tajnik Deželne obrtne zveze za Koroško. Pozneje je postal odvetnik in je leta 1947 sledil klicu v Zvezno gospodarsko zbornico, kjer je do leta 1950 bil podravnatelj komornega urada. Odslej je bil generalni tajnik Zvezne gospodarske zbornice.

Dr. Korinek dobro pozna gospodarstvo in njegove organizacije ter socialne probleme. Že nekaj let je podpredsednik glavne zveze članov socialne zavarovalnice v Avstriji.

Politični teden

Po svetu . . .

UGANKE OKOLI BIDAULTA

Ko so zasačili nekdanjega ministrskega predsednika Georgesa Bidaulta, voditelja »Nacionalnega upornega gibanja« v Steinbachu ob Würthsee nedaleč od Monakovega, so ga dolge dneve nato neprestano zasliševali. Državnega pravdnika je zanimalo, če ima Bidault kaj opraviti s tajnim gibanjem, ki je izvršilo v Nemčiji marsikateri zločin v prid OAS. Taka zasliševanja so zdaj zaključena. Spoznali so, da Bidault ni kršil nemških zakonov. Iz Pariza pa prinašajo vesti, da Francija nima nič proti Nemčiji, če bo uporabila pravico azila. V Monakovem in v Bonnu pa so poudarili, da bodo azil dovolili samo tedaj, če se bo Bidault odrekel vsakemu političnemu udejstvovanju. Ravno to pa dela politiku velike preglavice.

ULBRICHT NETI

Na tako zvani Občenenški delavski konferenci je vzhodnonemški vladni predsednik Ulbricht izrazil svojo nevoljo nad politiko zahodnonemških socialnih demokratov, ki so se čisto vrgli po zunanepolitičnem kurzu Adenauerja. Ščuval je sindikate, naj privedejo zahodnonemške socialne demokrate s pomočjo stavk in drugih bojnih ukrepov na drugo smer njihove politike.

V BONNU ISČEJO KANCLERJA

Strankarski predsednik krščanskih demokratov je poveril Dufhuesu nalogo, naj se loti skupno z frakcijskim predsednikom v. Brentano iskanja naslednika za zveznega kanclerja Adenauerja. Imen niso objavili. Vendar prednjači podkancler in gospodarski minister Erhard pred zunanjim ministrom Schröderjem.

ISČEJO DRUGO EVROPSKO GOSPODARSKO SKUPNOST

Iz Londona je zadnje dni došel najbolj čuden predlog zadnjih let. V Londonu so bili zbrani vsi angleški poslanci in poslanci v Zahodni Evropi, da bi razpravljali o evropskem kurzu Velike Britanije. Najprej ni bilo več izgledov, da bo po bruseljski polomiji v tem vprašanju še prišlo do razgovorov glede evropske združitve. Ker pa hoče Velika Britanija na vsak način najti pot v evropsko skupnost, se je pojavil predlog, da bi ustvarili drugo Evropsko gospodarsko skupnost. Tekla bi naj sporedno k skupnosti šestih, bila bi naj carinska unija po določitih rimskih pogodbah, ki bi ji mogle pripadati vse članice države EFTE in še druge evropske države, kakor Irska, Islandija in Španija. Bila bi odprta tudi vsaki državi Commonwealtha glede asociacije. Ta druga evropska skupnost bi naj prvo celo prekosila v hitrem znižanju carin. Zadnji cilj pa bi bila združitev obeh skupnosti.

IRAŠKO-SIRŠKA-EGIPTOVSKA POGAJANJA

Po iraški revoluciji 8. marca 1963 in po revoluciji v Siriji, ki se je izvršila točno mesec pozneje, kažeta omenjeni državi voljo, da se skupno z Egiptom združita v ozko skupnost. Prva pogajanja so se vršila v preteklih tednih v Kairu. Državno združitev Sirije in Egipta je izvedla leta 1958 stranaka Baath, ki je prišla v Bagdadu in v Damasku na vlado.

Tudi danes je opaziti v Siriji gibanja, ki hočejo ponoviti tako združitev. Vendar domnevajo, da ima ministrski predsednik Salah Bitar prej federacijo pred očmi. To se razvija tudi iz tega, da je poslal 13 nekdanjih sirskih ministrov Združenih arabskih republik, ki so živeli v eksilu v Kairu in so se hoteli zdaj vrniti v Damask, takoj spet nazaj v Egipt. Začrtana federacija naj po Bitarjevi izjavi in izjavah njegove vlade zajame tudi Algerijo, Jemen in druge arabske države, »ki se bodo še osvobodile«. S tem sta mišljeni brezdomno Jordanija in Saudiarabija. In res je jordanjski kralj takoj pozdravil nov način arabskega združenja.

Egiptovski predsednik Nasser pa po vsej verjetnosti še ne bo nehal pospeševati republikanske revolucije v omenjenih obeh državah. Tako se je 16. februarja dogodilo nekaj, kar precej osvetli položaj. Ta dan so namreč neznana letala vrgla nad Saudi-Arabijo na cesti med Jambom in

Jiddo nekaj dobro povitega orožja — tisoč strojnica in municije; ni bilo težko ugotoviti, da vse to izvira iz Egipta. S tem bi mogli oborožiti pol vojske, samo da je takrat ni bilo na mestu. Nihče pa ne more za gotovo reči, če ta vojska nekega dne res ne bo na mestu, da bi pometla z egiptovskim orožjem saudiarabsko kraljevsko hišo.

POJDE HRUŠČEV V PEKING

Mesece dolgi spor med Moskvo in Pekingom je obogatel z novo noto. V obeh glavnih mestih so pred kratkim objavili pismo, čigar jedro obstaja v povabilu Mao Tse-tunga, ki ga je naslovilo na Hruščeva in ki pravi, naj se v Pekingu oglasi, ko bo potoval v Kambodžo. Drugače bi se mogla seveda peljati tudi kitajska delegacija v Moskvo ali pa sovjetska v Peking. Mau samemu ne leži na tem, da bi se peljal v Moskvo.

Politični opazovalci so takoj prihiteli z političnimi razlagami, izmed katerih si nasprotujeta predvsem dve. — Nekateri so mnenja, da se bo Hruščev peljal v Peking kljub temu, da kitajska javnost ni bila obveščena niti o Hruščevem potovanju v Kambodžo. Ampak če objavijo take stvari, so pogajanja za kulisami, kakor kaže izkušnja, gotovo že veliko napredovala. Tudi poudarjajo že dolgo negovano željo Kremļa, da bi vendar že zaključili nečastno igro razdvajanja komunizma.

Drugi pa so mnenja, da Hruščev ne bo potoval. Pekinško vabilo namerava enkrat za vselej pokazati Moskvi kitajsko pot v komunizem kot edino pravo. Tako gledanje ima precej smisla, kajti Kitajska še vedno vztraja na obsodbi Jugoslavije. In v zadnjem času je začela zahtevati od Sovjetske zveze celo nekaj ozemlja. Razen tega je v pismu rečeno, da se bo treba pogajati o razdvajajočih točkah, medtem ko je Moskva vedno poudarjala to, kar je družilo obe državi.

. . . in pri nas v Avstriji

VOZNI RED SE JE ZMEŠAL

Vozni red, ki so ga postavili sestavljalci vlade za nadaljna pogajanja, se je pošteno zmešal. Predpretekli torek se ministrski svet ni sestel kot običajno dopoldne, temveč šele zvečer, kjer je v dvourni seji obravnaval 30 točk dnevnega reda. Čez dan so se vršila pogajanja med zveznim kanclerjem in socialističnim ministrom dr. Brodo ter dr. Kreiskym glede poravnave »slučaja Kronhuber«, ki pa niso prinesla zadovoljivega uspeha. Kljub temu, da se ni bilo mogoče sporazumeti v »fundamentalnem vprašanju«, kakor je ugotovil zvezni kancler dr. Gorbach ob začetku zasedanja ministrov, se je pozneje vendar še vršila seja kabineta.

Finančni minister dr. Klaus je poročal ministrskemu svetu o proračunu in predložil osnovne poteze za sestavo proračunskega provizorija do konca junija. Vendar kabinet tudi tega devetega predloga v za devet proračuna ni odobril. Socialisti so odklonili poročilo finančnega ministra, toda tudi ministri OeVP so ugovarjali, češ da so ukrepi glede štedenja nevdolžni. Dr. Klaus je potem zapustil sejo in oddal svojo službo predsedniku vlade.

Dan nato je dr. Klaus vložil pismo prošnjo za odstop. Dr. Gorbach je vzel

ponudbo na znanje, vendar je prosil dr. Klause, naj vrši službo dalje, dokler ne bo sestavljena nova vlada. Finančni minister je ugodil tej prošnji, vendar je dal jasno razumeti, da mu glede odstopa gre za res. Ta zadnji dogodek v zvezi z razvojem zadnjih tednov je predvsem na Tirolskem, Štajerskem in Koroškem zbudil številne proteste proti OeVP, ki se pusti »omehčati« ter proti brezobzirni politiki Socialistične stranke.

Člani OeVP v pododborih so poročali zveznemu kanclerju o razvoju pogajanj. Prizadevanja radijskega komiteja niso mogla beležiti nobenih uspehov, tudi agrarni komitej se ni mogel zediniti, edino komitej za poddržavljeno industrijo je uspel. Skoraj vsa odločilna vprašanja so še vedno

V »vesoljski kuhinji« kaže strokovnjak, kako se bodo v bodoče preživljali kozmonavti. S pomočjo »ustnika« bodo spravili vsebino iz posod, ki so podobne tubam, v usta. Kot znano v breztežnem prostoru ni mogoče normalno zaužiti hrane.

odprta. Končno so se sporazumeli, da naj namesto dosedajšnjih pododborov za vprašanja radia o tem razpravljata samo še prosvetni in prometni minister.

PEŠANJE VOLILNEGA BOJA

Volitev novega zveznega predsednika stoji v senci preteklih volitev v državni zbor ter sestavljanja nove vlade. Zopet stojimo ob začetku volilnega boja. Vendar tokrat ni pričakovati novih rekordov. Volilna propaganda se ne bo razločevala od volitev preteklega jeseni samo v predmetu. Rekordov, ki so bili postavljeni pred volitvami v državni zbor, ne bo mogoče tako lahko prekositi. Saj je 18. novembra šlo socialistom zato, da si pridobijo večino v parlamentu in tako uveljavijo voditeljske zahteve v vladi; OeVP pa si je prizadevala, da prepreči te socialistične cilje. Zato so vsestranski propagandni potroški odgovarjali strnjnemu nastopu. Še nikdar prej ni bilo mobiliziranih toliko denarnih sredstev, še nikdar prej ni bilo razposlanega toliko papirja, še nikdar prej niso tako zgodaj začeli načrtovati volilnega boja in vrhovni politiki so morali potovati od zborovanja do zborovanja. Še nikoli prej ni uspelo soudeležiti sodelavce in funkcionarje strank v tako velikem obsegu kot leta 1962.

Zato se ni čuditi, če se je pokazalo v aparatu strank neko pešanje in brezvolja za prihodnji volilni boj. Vsi so utrjeni. Pomankljivo navdušenje pa nima svojih vzrokov samo v hitrem razporedju obeh volitev. Ne smemo spregledati, da so skoraj vsi pripadniki vseh strankarskih skupin razočarani in brez poguma. Prvotno veselje ljudsko-strankarskega sodelovanja se je umikalo sporedno s potekom neuspešnih vladnih pogajanj.

SLOVENC

doma in po svetu

Dr. Josip Srebrnič — 40 let škof

Škofija na otoku Krku slavi redek jubilej: njen vladika škof dr. Josip Srebrnič obhaja 40-letnico škofovskega posvečenja. To je redko slavlje, na katero so se verniki na Krku lepo pripravili, kot beremo v njih škofijskem listu z dne 12. februarja 1963.

Tam je najprej kratek življenjepis slavljenca, ki ga je sestavil pomožni škof Zazinovič. Škof Srebrnič se je rodil v Solkanu leta 1876. Gimnazijo je študiral v Gorici, nato je šel študirat zgodovino na dunajsko univerzo. Postal je profesor v Gorici, toda kmalu je pustil svetno službo in stopil v bogoslovje. Poslali so ga v Germanicum v Rim, kjer je doktoriral na Gregorijanski univerzi. Po vrnitvi v Gorico je bil najprej prefekt v bogoslovnem semenišču, nato rektor v Malem semenišču. Istčasno je poučeval cerkveno zgodovino v bogoslovju. Med prvo svetovno vojno je bival z ostalimi člani profsorskega zbora v samostanu v Stični. Po končani vojni je ostal v Ljubljani in bil imenovan za profesorja zgodovine na bogoslovni fakulteti nove ljubljanske univerze. Tu ga je leta 1923 zateklo imenovanje za škofa na Krku po smrti pok. msgr. Mahniča. Za škofa ga je posvetil škof Jeglič na praznik Breznadežne leta 1923, škofijsko stolicu na Krku je zasedel dne 23. decembra 1923.

Iz tega je razvidno, da bo prava 40-letnica šele v decembru. Toda ker bodo takrat vsi škofje v Rimu na koncilu, so slovesnosti hoteli imeti prej in izbrali so v ta namen praznik sv. Jožefa, nebeskega zavetnika škofa Srebrniča, in naslednjo nedeljo 24. marca.

Ob obletnici dr. J. Grampovčana

Nedavno je ameriški Slovenec inž. dr. Janko Grampovčan obhajal 65-letnico svojega rojstva. Dr. Edi Gobec je v »Glasu naroda« (New York) orisal življenjsko pot slavljenca, ki je doma iz Vrhnike. Krepko se je udeleževal kot gospodarstvenik pa tudi kot jezikoslovec. Med jezikoslovci je zbudil pozornost s svojim delom »Berilo in Bearla« v rokopisu ima »500 semitskih besed v slovenščini«, »Turške in arabske besede v slovenščini« in »Sanskrt-slovenski slovar«. Kljub svoji visoki izobrazbi se je v Ameriki moral lotiti najtežjih del, da bi se preživljal; delal je najprej v tovarni čevljev, nato je bil nočni čuvaj, potem pometal, električni žagar, zadnje čase pa inšpektor za trdnost jekla. Ker si bo kmalu prislužil ameriško pokojnino, namerava prihodnje leto izpreči ter preživeti zaton svojega plodnega življenja doma v Sloveniji.

Slovesna blagoslovitev prostorov Slovenske prosvete v Trstu

V nedeljo je bila v ulici Donizetti slovesna blagoslovitev društvenih prostorov Slovenske prosvete, ki jo je opravil tržaški škof, prisostovala pa sta tudi vladni generalni komisar dr. Mazza in tržaški župan, dr. Franzil.

Prostore, ki so sicer v stanovanjski hiši, je Slovenska prosveta preuredila in dobila tako še dokaj veliko dvorano in nekaj sob, tako da popolnoma ustreza potrebam za seje, predavanja in vaje. Za velika zborovanja tu sicer ni mesta, a že s tem, kar je zdaj, je rešen velik problem, ki je bil toliko let tako pereč za to prosvetno centralo.

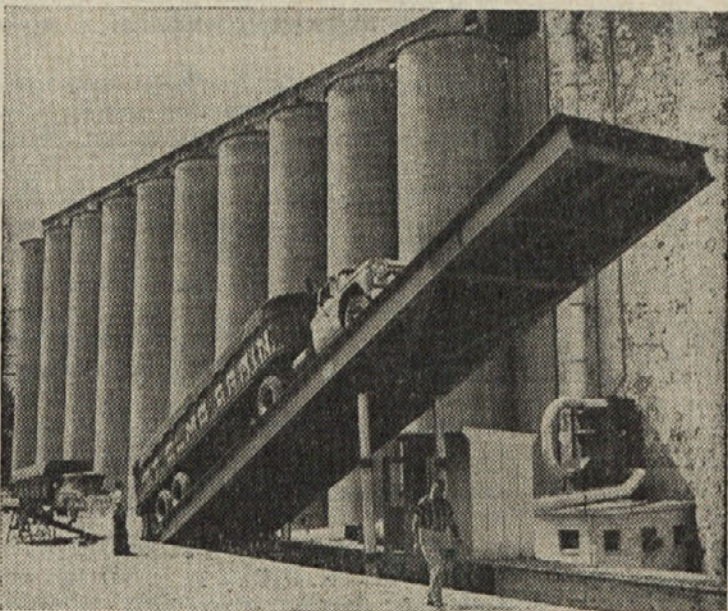
Blagoslovitev so si lastniki novih prostorov zamislili kot slovesnost, na kateri naj bo predvsem mladina ob najvišjih predstavnikih države in Cerkve. In res so mladi akademiki in dijaki višjih srednjih šol, ki so včlanjeni v Slovenskem kulturnem klubu, napolnili prostor in dali slovesnosti mladostno veselo značaj.

Takoj po blagoslovu je škof nagovoril mladino najprej kratko v italijanski, nato pa v slovenščini in izrazil zadovoljstvo, da je med njo in ji je želel mnogo uspehov v organizacijskem delovanju in v oblikovanju značaja.

V imenu Slovenske prosvete in organizatorjev mladine je goste pozdravil prof. Jože Peterlin, v imenu mladine pa dijak Igor Jogan. Za tem je spregovoril tudi župan dr. Franzil, ki je poudaril, kako mesto potrebuje mladino, posebno še mladino, ki je pogumna in ki zna več jezikov.

Mesto Maribor se širi

Predsednik mariborske občine ing. Marko Kržšnik je napovedal skorajšnjo pripravo generalnega urbanističnega načrta tudi za Maribor, ki ga zahteva neprestano širjenje mesta. Po sodbi strokovnjakov se bo število mariborskega prebivalstva od sedanjih 89.000 v prihodnjih letih dvignilo na 150.000. Število prebivalstva se bo zlasti povečalo v mestnih predelih na desnem bregu Drave, ker se tu mesto tudi najbolj širi. Na desnem bregu Drave živi sedaj v Mariboru 50.000 ljudi, v bodočih letih bo to število naraslo na 120.000. Na levem bregu Drave živi sedaj 38.000 prebivalcev, v prihodnjih letih se bo pa to število povečalo samo za kakih 10.000.

Ogromen mlin v St. Luisu v Missouriju razpolaga z izpraznilno rampo, na kateri izpraznejo v petih minutah priklonnik žito. Žito se vsipa iz posevno zloženega priklonnika na tekoči trak, ki ga prevaža v velikanke žitnice (desno v ozadju).

Vladimir Makuc razstavlja

Zopet slovenski umetnik v Galeriji 61

V celovski Galeriji 61 so pred kratkim odprli umetniško razstavo Ljubljancina Vladimira Makuca. Po Omanovi razstavi omenjena Galerija nadaljuje s predstavami inozemskih umetnikov in z Vladimirom Makucem podrtava svojo posebno ljubezen do slovenskih slikarjev in grafikov. Nemški tisk ob tej razstavi začuden ugotavlja presenetljivo bogato število umetnikov v sosednji državi.

Vladimir Makuc nam Korošcem ni nepoznan. Uspešno je že sodeloval na številnih razstavah v Jugoslaviji in v inozemskih središčih upodabljaljoče umetnosti. Leta 1960 je razstavljal v Beljaku, lani pa v Špitu ob Dravi. Na obeh krajih je bil zastopan z nekaterimi listi v okviru kolektivne razstave slovenskih sodobnih umetnikov.

Rodil se je 8. maja 1925 v Solkanu pri Gorici. Študiral je na šoli za umetno obrt v Ljubljani, kjer je diplomiral leta 1954. Obiskoval je še posebno šolo za restavrira-

nje. V glavnem je grafik, kopira tudi srednjeveške freske. Naj omenimo še njegova študijska potovanja v Italijo in Pariz, ki so močno vplivala na njegov razvoj.

Ob otvoritvi v celovski galeriji je o umetniku in o njegovi umetnosti spregovoril vodja galerije arhitekt inženir Nitsch. Med elementi Makucove umetnosti prav njegova tehnika zbujajo največ zanimanja. Njegove kombinacije v jedkanju in akvatu pri jedkanjih ter globoki in visoki tisk pri lesorezih so bili že od vsega začetka predmet pozornosti. Razstavljenih je 18 listov, dela so umerjena, premišljena, brez špekulacije, ki izpričujejo bogato umetniško doživljanje. Njegove slike izražajo posebno neposredno ekspresivnost. Njegovi kraji in ljudje, Slovensko Primorje in Istra, o katerih pripoveduje, so nam prirastli k srcu.

Razstava bo odprta do 29. marca. Njen obisk priporočamo vsem umetniško zainteresiranim.

Ob slovenskem praznovanju 1100-letnice:

Blagovestnika med Slovenci

SV. METOD UTRJUJE
KRŠČANSTVO MED SLOVANI

Po Cirilovi smrti je papež Hadrijan postavil Metoda za apostolskega legata za širjenje krščanstva v slovanskih deželah. Jeseni 869 ga je posvetil v nadškofa in ustanovil panonsko-moravsko nadškofijo kot obnovljeno nadaljevanje nekdanje sremske metropolitane, ki je bila po pogan-skem navalu opustošena in zatrta. Metod je bil torej sremski nadškof. Papež je želel, da bi se Metodovi metropolitni pridružili tudi Hrvati in Srbi.

Do l. 869 je bila Panonija pod cerkveno upravo salzburškega nadškofa. Po ustanovitvi panonsko-moravske nadškofije so se nemško-latinski duhovniki umaknili v Salzburg. Pod pokroviteljstvom pobožnega panonskega kneza Kodlja in s sodelovanjem panonskih velikašev je nadškof Metod s svojimi panonskimi in drugimi učenci v Panoniji uredil dušno pastirstvo s slovanskim bogoslužjem.

Sredi leta 870 je nadškof Metod odšel v moravsko kneževino, ki so jo po mnogih bojih začasno zasedli Nemci. Na moravskih tleh so ga Nemci nasilno zajeli, ga na bavarski sinodi (Regensburg) v jeseni 870 obsodili in pregnali na Švabsko.

Po dveh letih in pol (pregnanstva) je papež Janez VIII. s svojim odločnim nastopom nadškofa Metoda rešil iz pregnanstva, da se je mogel vrniti v Panonijo in od onod v moravsko kneževino. Tedanji moravski knez Svetopolk je bil silen bojevnik, a površen in nedosleden kristjan. Za Cirilovo in Metodovo misijonsko in prosvetno delo ni imel razumevanja. A apostolsko delo svetih slovanskih bratov je bilo med moravskim ljudstvom že tako zakoreninjeno, da je Svetopolk moral to upoštevati. Ko je Svetopolk svojo državno moč že dovolj utrdil, se je očitno družil z Metodovimi nasprotniki, odklanjal slovansko bogoslužje, kot brezobziren bojevnik pa ni mogel prenašati dosledne krščanske strogosti sv. Metoda, ki je zahteval, da morajo tudi velikaši in knezi živeti po krščanskih zapovedih. A svetniški nadškof je bil tako spoštovan med ljudstvom in v Rimu, da ga knez Svetopolk ni mogel

SVETNIŠKA PODOBA
SV. CIRILA IN METODA

Sveta brata sta bila že v rojstni hiši v Solunu pobožno vzgojena. Njun oče Leon

Revija „Vera in dom“ in ameriška slovenska povest

(V „Ameriški domovini“ z dne 2. februarja 1963 piše Janez Sever)

Šele konec preteklega tedna smo prejeli ameriški naročniki zadnji dve številki koroško-slovenskega družinskega mesečnika „Vera in dom“, ki ga že 14. leto izdaja Družba sv. Mohorja v Celovcu. Vsakega dobrega glasu s Koroškega sem vesel, najbolj pa kulturnega. In „Vera in dom“ je odlično kulturno glasilo koroških Slovencev, ki ga ureja v imenu posebnega uredniškega odbora znani slovenski koroški kulturni delavec Lovro Kaselj, župnik na Hodišah.

Iz Celovca imam med tem sporočilo, da je v vmesnem času že izšla tudi prva številka novega letnika (1963). — Še vseeno je danes dolga pot od tam do Clevelanda.

Dvojne številke ViD, ki je pred menoj, sem zelo vesel tudi zaradi lepe in bogate vsebine, ki jo ima. Silno veliko ljubezni in poštovanosti je v njej skrite. Samo res iz dna srca o svoji pravični stvari prepričani ljudje so sposobni tolikšnih žrtve!

Ne vem, pri kateri stvari, naj bi se najprej ustavil v tem svojem poročilu. Pri sleherni številki vselej najprej preberem duhovno misel, ki jo za vsako številko napiše urednik Kaselj. Tako pri srčno domača iz srca ter aktualna je vselej!

Drugo, kar v ViD vselej takoj preberem, pa je vsakokratna literarna reportaža dr. Metoda Turnška pod naslovom „Š pesniki v njih zbirke“. Tokrat se je župnik dr. M. Turnšek ustavil ob svojem prijatelju „Ksaverju Mešku, štajersko-slovenskem klasiku“. V glavnem obnavlja svoja srečanja s pisateljem Meškom; posebno še v obdobju zadnje sve-

je bil »pobožen in je natančno spolnjeval vse božje zapovedi« (ZK 2); enako je bila pobožna njuna mati Marija. Ciril je v ranih deških letih napravil zaobljubo devišstva. V razkošnem Carigradu se je tako odlikoval »po čistem življenju, da je bil ljub Bogu in ljudem.« Kot bistroumen filozof je filozofijo umeval kot prizadevanje, da v sebi ohrani tisto bogopodobnost božjo podobo, kakršno je imel praded Adam pred izvirnim grehom; prvotno Adamovo bogopodobnost je imenoval pradedne časti. Te dedne časti je naš odrešenik Kristus po odrešenju obnovil. Ker je pa v odrešenem človeku še ostalo hudo nagnjenje, zato se morajo kristjani prizadevati, da nadnaravno bogopodobnost ohranijo, to je, da ohranijo in obnavljajo krstno nedolžnost. Kot slavjen profesor filozofije je svoj filozofski naslov ponižno in bistroumno razlagal, da je kot Adamov vnuk rojen v izgnanstvu in siromaštvu; njegova filozofija je prizadevanje za prvotno rajsko bogopodobnost, to je: za krstno nedolžnost.

Kakor veliki cenikveni očetje sv. Janez Zlatousti, sv. Gregor Nacianški, sv. Ambrozij i. dr., tako je tudi naš sveti blagovestnik učil, da je pravi filozof tisti, ki duhovne stvari više ceni kakor minljive zemeljske stvari. Pravi filozofi so svetniki, kakor uči tudi sv. pismo; strah božji, to je spoštljivo pobožno božje čiščenje, je začetek modrosti.

Vodilna misel pradednih časti in krstne nedolžnosti je Cirila in Metoda obenem opozarjala, da so vsi v krstu prenovljeni Adamovi potomci bratje med seboj, eno v Kristusu, kakor zgovorno naglašajo sv. Pavel.

Adamove pradedne časti so izvirni izraz človečanskih pravic, ki jih v današnjem času tako odločno naglašajo. Misel pradednih časti je sv. Cirila in Metoda spodbujala, da sta se žrtvovala za tedaj prezirane Slovence, jim dala slovansko bogoslužje in jih kot enakopravne člane vključila v družino krščanskih narodov.

točne vojske, ko sta živel dolgo skupaj v stiškem samostanu na Dolenjskem.

Vsega zanimanja je nadalje v tej številki vredno branje „Slomšek v očeh Nemcev in njegov odnos do nemštva“. Prispevek je podpisan samo z začetnimi črkami „S. M.“; izpričuje pa dobro poznavanje tega velikega našega narodnega vzgojitelja in učitelja.

Drugega iz te številke ViD danes tu ne bom našteval. Le pri enem bi se rad nekoliko bolj ustavil, namreč pri daljši noveli z naslovom „Vanca s Klanca“. Napisal jo je Blaž Zaplaznik, t. j. ime, za katerim se skriva, kot slišim, znan slovenski tržaški literat. Rad bi, da bi to novelo brali zlasti vsi slovenski ameriški rojaki, posebno še oni iz Clevelanda. Veliko uslugo pa bi storil tisti, kdor bi to lepo zgodbo prevel v angleščino, da bi jo lahko brali tukajšnji slovenski ljudje iz drugega, tretjega ali že celo iz četrtega rodu, ki slovenske besede ne morejo več brati. Z največjim užitek pa bi jo prav gotovo brali tisti slovenski fantje in moške, ki so se kot ameriški vojaki udeležili zadnje svetovne vojne, in od teh spet tisti, ki so bili v sklopu 88. ameriške divizije „Blue Devil“, ki je prodirala iz Afrike skozi Italijo za naše slovensko ozemlje na Goriškem ter je imela končno zasledeno tako imenovano Svobodno tržaško ozemlje.

Osrednji junak te naše zgodbe je namreč neki ameriško-slovenski vojak John Pizek (Picsek); glavna junakinja povesti pa je istrsko slovensko dekle iz tržaške okolice Vanca. Fantu-vojaku je postalo preprosto dekle, ki je dnevno prinašalo s svojim osličkom mleko v Trst, vseh. Začne se lepa ljubezen. V nadaljnjem razvoju se izkaže, da so bili fantovi starši doma iz teh krajev. Ljubezen napreduje do srečnega konca. Zaključijo jo s slovensko-ameriško poroko Slovenec captain v ameriški diviziji „plavih vragov“ Louis Baznik, tedaj vojaški duhovnik.

„Gospod captain Louis je predlagal poroko v Gorici v veliki cerkvi presv. Srca Jezusovega, ki je takrat veljala kot ameriška cerkev, ker so v njej ameriške čete imele službo božjo... Gospod captain je imel v zakristiji, v svojem uradu, več ljudi okrog sebe kot sam laški župnik monsignor.“

Danes teden sem na tem prostoru opozoril rojake na najnovejše delo mojstra kiparja Franceta Goršeta. Njegov portret pisatelja Karla Mauserja v žgani glini je sedaj že razstavljen v velikem izloženem oknu tukajšnje trgovine s slovenskimi knjigami in nabožnimi predmeti „Familia“ na Glass aveniji. Ob njem so razstavljeni tudi vsa glavna Mauserjeva literarna dela; med njimi nemška in španska izdaja njegovega Kaplana Klemenca.

Keatke kulturne vesti

• DUNAJ

Jugoslovanska filmska komedija »Kočija sanj« bo predvajana v okviru mednarodne filmske revije, ki jo bo od 25. marca do 6. aprila organiziral avstrijski kulturni center. Privreditev je začel brazilski film »50 stopnic k pravičnosti«. Na sporedu je še Paustov film »Glas molka«, poljski film o Dresdenu »Danes umira mesto«, sovjetski film »Človek gre proti soncu«, potem pa še filmi ZDA, Velike Britanije, Švedske, Bolgarije, Danske, Francije, Holandije, Madžarske, Romunije in Avstrije.

• KASSEL

Ob stoletnici smrti Jacoba Grimma so v Zahodni Nemčiji razglasili leto 1963 za jubilejno leto bratov Grimm, slavni nemških pravljicarjev. Osrednja proslava bo v Kasslu, kjer sta Jacob in Wilhelm Grimm živel največji del življenja in napisala knjige čudovitih pravljič.

• MOSKVA

Slavna sovjetska balerina Olga Lepešinska se je poslovila od odrskih desk Bolšoj teatra, kjer je bila ena največjih plesalk zadnjih trideset let. Pred tremi leti je zapustila gledališče tudi Galina Ulanova, tako da je od velikih umetnic njunih let aktivna samo še Maja Plisečka, čeprav ima že 39 let. Med številnimi mladimi baletkami, ki so se zlasti uveljavile zadnja leta, največkrat omenjajo Nino Timofejevo, Eleno Rijabinkino in Marino Kondratijevo.

• LONDON

Poročajo, da več kot triindvajset tisoč abiturientov v Veliki Britaniji letos ne bo dobilo prostora na britanskih univerzah. Odstotek teh abiturientov od skupnega števila vseh je menda nenavadno visok.

• DUNAJ

V prostorih avstrijskega društva za literaturo je bil uspel literarni večer, ki sta se ga udeležila tudi jugoslovanska pesnika Vasko Popa in Miodrag Pavlovič. Poslušalci so toplo pozdravili izvajanja Miodraga Pavloviča o sodobni srbski poeziji kot tudi esej Zorana Mišića o jugoslovanski literaturi. Član Burgtheatra Lehmann je interpretiral verz Miroslava Krleža, Stevana Raičkovića, Jureta Kaštelana, Daneta Zajca, Vesne Parun, Vaska Popa, Miodraga Pavloviča in drugih.

• SARAJEVO

Z nastopom lanskoletnega zmagovalca, beograjske dramske družine »A«, se bo 28. marca v Sarajevu začel letošnji festival malih odrov. Letošnjemu festivalu se je prijavilo osemnajst skupin, toda kriterijem festivalskega odbora jih je zadostilo samo šest. Med njimi sta dva ljubljanska ansambli. Mali oder Drame Slovenskega narodnega gledališča bo nastopil s »Ameriškim snom« Edwarda Albeeja, Eksperimentalno gledališče pa z dramo Dylana Thomasa »Mlečni gozd«. Festivala malih odrov v Sarajevu se bo udeležila tudi inozemska igralska skupina, in sicer poklicni ansambel varšavskih študentov.

• TRST

Konservatorij »Giuseppe Tartini« je razpisal s sodelovanjem s tržaško občino drugi mednarodni natečaj za izvirne simfonične skladbe s tremi nagradami v skupnem znesku 2.750.000 lir. Natečaj je razpisan pod naslovom »Nagrada mesta Trsta 1963«. Skladbe bo izbrala mednarodna žirija ter jih bodo po podelitvi nagrad izvajali v tržaškem gledališču »Verdi«. Lanskoletno prvo nagrado je dobil Amerikanec Joseph Ott.

• SKOPJE

Z zadnjo premiero je Narodno gledališče prvič predstavilo Berta Brechta v makedonskem prevodu. Izbrali so »Švejska v drugi svetovni vojni«, ki ga je režiral Vukan Dinevski, naslovno vlogo pa je zaigral priljubljeni gledališki in filmski igralec Petre Prličko.

• MOSKVA

V lanskem letu je izšlo v Sovjetski zvezi 76.700 knjig v skupni nakladi 1,2 milijarde izvodov, kar je četrtnina svetovne založniške dejavnosti. Največje naklade imajo v SZ dela Leva Tolstaja, Puškina in Gorkoga.

Dr. Fred Singer, vodja sate-litskega raziskovalnega centra v Washingtonu, kaže vremenske posnetke raziskovalnega satelita „Tiro“. Meteorološke podatke, ki jih posreduje omenjeni satelit, pošlje centrala vsem vremenskimi postajami sveta.

SUHA

(Zadnja pot Škrjančeve matere Neže Srienec)

Praznik sv. Jožefa je bil čudovit sončen dan. Suška farna cerkev, sama po sebi ličen dragulj sredi naravne lepote, se je kar blestela v soncu in iz obdajajočih, še deloma zasneženih hribov so se kar vsipali sončni prameni v dolino. Narava je drhtela v vigradnem pričakovanju, a suški zvonovi so sredi te prve vigradne prelesti žalostno peli svojo mrtvaško pesem.

V Podlogu pri Škrjancu, na domu pliberškega dekana č. g. Srienca se je zbrala ogromna množica ljudi iz vseh delov Podjune: iz visokih Krčanj, iz Zitare vasi, št. Lipša, Metlove, Globasnice, Štebna, Pliberka, Zvabeka in nad sto ljudi samo iz šmihelske fare, kjer točasno pastiruje kot župnik sin pokojne Škrjančeve mame.

Pri njem in njegovi sestri v šmihelskem župnišču je živela od avgusta lanskega leta, vsa sročna, da je mogla s sinom duhovnikom pod eno streho deliti vesele in bridke ure v službi Gospodovi. Pa jo je baje g. dekan tudi ljubil in spoštoval, da so se vzgledovali vsi poznavatelji tega pristrčnega razmerja med materjo in sinom blizu in daleč.

Pred dvema letoma je zadela Škrjančevo mater v 86. letu starosti rahla kap. Od tega časa naprej ni mogla več uporabljati desne roke, pa tudi nogo samo opiraje se na kako drugo osebo. Zato je bila pretežno navezana na posteljo, kjer je včasih radi nezgodnih bolečin, izvirajočih iz akutnega poapnjenja žil, cele noči prebede-

Pri nas na Koroškem

dveh bivših suških dušnih pastirjev, č. g. župnika Poscha in Holmarja. Vsi smo nekako čutili, da se ne poslavljamo od povprečne sodobne žene, temveč od matere, polne čudovite notranje zrelosti in ubranosti, polne skrivnostnega notranjega bogastva, ki ga je kot skrit zaklad nosila in čuvala v svojem srcu in ki je osrečeval njo in druge.

Pokojna Škrjančeva mama je res znala nekaj, kar pogrešamo pri sodobnih materah: znala je trpeti, znala moliti, znala delati in vse to v ponižni na zunaj skriti ljubezni do Boga. Tudi ta misel je bila izpovedana ob odprtem grobu.

Pokopal je pokojno mater njen sin duhovnik sam. Zahvalil se ji je v imenu vseh otrok za vso strogost in ljubezen, za vse žulje in solze, za vse žrtve in trpljenje, za vse nepozabne nauke in molitve, posebno pa za neminljivi dar njenega življenjskega vzgleda. Posebno se ji je še zahvalil za duhovniški poklic, ki mu ga je izprosila.

Na domu in ob grobu je združeni pevski zbor pod vodstvom šmihelskega organista Miha Sadjaka in Folteja Hartmana zapel

k Jakobu Užnik. Šel je po vodo ter ga je med potjo zadela kap. Peljali so ga v bolnico, vendar ni bilo več pomoči zanj; v soboto, 9. marca smo ga položili na domačem pokopališču materi zemlji v naročje. Ker je bil rajni Jaka doma iz Sel, se je pogreba udeležilo tudi precej Selanov.

Gripa sedaj zelo razsaja po naši fari in skoraj ni hiše, kjer bi ne imeli bolnika. Nekaj oseb imamo celo v bolnici, med njimi Ožekarjevo mamo, ki se je mogla podvreči težki operaciji. Bundrova mama je prišla pred kratkim iz bolnice domov spet v svojo hišico, ker pravi, da bo šele tam popolnoma ozdravela. Vsem bolnikom doma in v bolnici želimo vsi skorajšnjega okrevanja.

RINKOLE

(Odgovor na pustni članek)

V Našem tedniku v 6. številki čitamo pod naslovom *Rinkole* zelo predrzen članek, ki nas blati s skopuštvo in z raznimi lažnivimi vestmi. Piše, da ne privoščimo divjačini krmice in da je Plesl deteljo tako visoko zložil v kozolec, da je divjačina ne doseže in da je srna, ko je segala po detelji, padla v znak in se ubila. To ne odgovarja resnici. Prav tako ne, kakor piše članek, da ima Plesl moderno kurnico, ker je sploh ni.

Nadalje piše, da se je na Lesjakovem gošpodarskem poslopiju podrl 'rušt' pod težo snega. Tudi to ne drži! Resnici na ljubo naj povemo, da se je res za 5 metrov vdrla na sredi osrejša in ne več.

S. J.

3. in 6. razred slovenske gimnazije na smučarskem tečaju

Tudi letos se je odzvala naša gimnazija predpisu učnega načrta, ki pravi, da se mora vsak srednješolec udeležiti vsaj dvakrat smučarskega tečaja. Sicer pa je to na naši gimnaziji že običaj.

Oba tretja razreda sta že pred tedni odšla na tako zvani, učencem zelo priljubljeni, dopust. Šli so tokrat v Sele na Kališo. Tečaj je potekel brez vsake večje nezgode. Obenem pa se še vsem, ki so pripomogli do tako lepega poteka tega tečaja iskreno zahvalijo.

V nedeljo, 3. marca pa se je podal 6. razred v St. Ožbolt, kjer so bili tudi že njegovi predhodniki, letošnji 7. in 8. razred. Tečaja se ni udeležil celotni razred, toda tisti, ki smo se ga udeležili, smo bili že kar v začetku povsem zadovoljni. Toplo pomladansko sonce je ogrevalo poštni avto, s katerim smo se odpeljali iz Celovca in nakazovalo lepo vreme za ves naslednji teden.

Ko smo izstopili v St. Ožboltu, smo zagledali pred seboj lepo alpsko gostilno Huberta Puchenja, kjer smo se nastanili za cel teden. Gospodinja nas je pozdravila v domačem slovenskem jeziku.

Kar prvi dan pa smo pričeli s tem, zaradi česar smo namreč prišli, in sicer s smu-

Naše prireditve

VABILO

Katoliško prosvetno društvo »Danica« v St. Vidu v Podjuni priredi v nedeljo, dne 31. marca, ob pol treh popoldne ter na cvetno nedeljo, 7. apr. ob 7. uri zvečer igro

»DESETI BRAT«

pri Vogelnju v St. Primožu.

Prisrčno vabljeni!

čanjem. G. prof. Milan Kupper je razdelil učence na dve skupini, izmed katerih prvo je prevzel sam, drugo pa njegova soproga. Čez dva dni pa ji je prišla na pomoč tudi ga. prof. dr. Ana Petek, ki je bila prej zaradi bolezni zadržana.

V smučanju smo kar hitro napredovali, to pa predvsem po zaslugi četverih vzpenjač, ki so nam bile na razpolago in smo jih tudi docela izkoristili.

Po predpisu smo govorili med tečajem tudi o nevarnostih v planinah, posebno o plazovih, ki ogrožajo vsakega planinca, ki se poda pozimi v ta čudoviti svet. Iz profesorjevih ust smo slišali precej zanimivega in podučljivega.

Dan nato pa se je podala prva skupina na izlet. Naše enonadstropne postelje smo zapustili tokrat že eno uro prej kot običajno. Prišli smo hoteli do cilja, ki je bil vrh Klomnoka (2362 m) še pred dopoldanskimi urami, kar pa nam ni povsem uspelo.

Užitek v tem planinskem svetu je skorajda nepopisljiv. Človek se smatraš v močnejši božji naravi za malo, nevredno stvarco. Pogled se ti odpre preko cele Koroške in oči ti pohitijo od Švinške planine do zgornje Koroške, od spodnjega konca Alp, pa tja do Ziljskih planin, ki se dvigajo nad vse ostale gorske vrste, katerih krasi se odseva v Turah na severni strani.

Po tem doživetju-polnem dnevu pa smo se vsi pripravili na tekmovanje. Za prvo skupino je bil predvidevan slalom, za drugo pa takolimenovani »ti in ona-tek«, do katerega pa ni prišlo, ker so zadnji dan kar tri konkurentinje tega tekmovanja takorekoč onemogle. Namesto tega pa je druga skupina tekmovala v nekovrstnem vleč-slalomu, kjer si je osvojila prvo mesto Hafner Katarina.

Bolj napeto pa je potekalo tekmovanje v prvi skupini. Kakor usoda pri vsaki drugi igri ni mila, tako tudi pri smučanju ne, kar se je prav posebno pokazalo tokrat; kajti kar pet tekmovalcev je imelo smolo izpustiti vratca in s tem biti izključeni. Med njimi je bil tudi Kušej Franc, ki je sicer vozil najboljši čas, pa je moral oddati prvo mesto Mak Fridlju. Sledila mu Urank Hanzej in Mečina Gregej.

Tako so potekle te tekme, odbile pa so tudi zadnje ure našega tečaja kajti že v soboto nas je pripeljal avto nazaj v Celovec.

Za dober potek tega tečaja se imamo predvsem zahvaliti profesorjem, ki so bili zadovoljni z vsemi učenci. V drugi vrsti pa moramo biti hvaležni toplemu soncu, ki nas je ogrevalo dan za dnem.

Celotni razred se je še enkrat in sicer tokrat zadnjič postavil pred fotografa. Iz vseh obrazov žari veselje in zadovoljstvo, na kar je vplivala čudovita narava. Nekateri pa so z mislimi morda že doma pri svojih.

P. P.

Slovensko kulturno društvo v Celovcu

priredi v sredo, dne 3. aprila 1963 ob pol 8. uri zvečer v Mohorjevem domu v Celovcu, Viktringer Ring 26

PROSVETNI VEČER

S p o r e d :

Od Pariza do Lizbone, po suhem in po morju. Poljudno predavanje z barvastimi slikami. Po predavanju družaben sestanek.

K udeležbi vabi odbor

la v molitvi. Rožnega venca zadnji čas skorajda nikdar ni dala iz rok. Če je bila sama, ga je molila ali pa je prebirala knjige. Med Mohorjevimi knjigami zadnjih 70 let ni zlahka kake, katere bi rajnica ne bila prebrala! Večkrat se je zgodilo, da so ji njeni otroci prinesli zaželenega čtiva in je po prvem pregledu knjig ugotovila: »O to knjigo sem pa že brala!« — Do zadnjega ji je Bog dal čudovito bister spomin. Njeni še delno živeči otroci so jo radi obiskovali in jih je bila vedno vesela. V veliko pomoč ji je zadnje mesece bila njena edina hči, ki ji je noč in dan stregla z otroško ljubeznijo.

Začetkom marca je Škrjančevo mamo napadla letos tako razširjena španska, kateri se je čez nekaj dni pridružila še pljučnica. Dasi železne narave, je po silnem trpljenju 17. marca v 88. letu starosti podlegla težki bolezni.

Lepo pripravljena na večnost, je zadnje dni skoraj neprenehoma ponavljala razne molitve, katerih je nešteto znala na pamet. Po sedemurnem nenavadno težkem smrtnem boju pa je na 3. postno nedeljo med farno božjo službo izdihnila svojo blago dušo v naročju svojega sina duhovnika in hčerke Mieke. Šmihelski farani so rajni župnikovi mami pokazali na mrtvaškem odru zasluženo spoštovanje. Prihajali so jo kropiti, ko je en dan in eno noč ležala kakor roža med rožami v župnišču na mrtvaškem odru. — V ponedeljek 18. marca so jo proti večeru prepeljali na njen dom v Podlog, kjer je kot skrbna žena gospodinjila dolgih 70 let in kot vzgledna kršč. mati delala, molila in trpela. Z občudovanja vredno ljubeznijo je visela tudi na svojih malih vnukih in še zadnje dni, ko je že z največjo težavo govorila, se jih je spominjala.

V nepregledno dolgem žalnem sprevedu smo pospremili pokojnico na praznik sv. Jožefa od doma na suško pokopališče.

Dvajset duhovnikov je stalo ob njenem grobu. Njen pogreb ni imel toliko žalnega značaja, temveč je bil vse bolj neke vrste manifestacija vere — tiste vere, iz katere je ta rajna žena živela, črpala moč, delila življenje in bila zmožna skritih junaških dejanj, za katere je navadno vedel samo Bog. To je prišlo tudi do izraza v nagrobnih besedah sedanjega domačega župnika in

pretresljive žalostinke.

Škrjančeve mame ni več med nami! — Pa je nad nami, kjer moli naprej in prosi naprej Boga za nas vse: za svoje otroke, za duhovnike, za vse koroške matere in za ves naš narod, katerega je celo svoje življenje v sladkosti in bridkosti ljubila! Bog ji bodi plačnik v nebesih! — je

CELOVEC

(Športna tekma)

V nedeljo, 24. 3. 1963, so nižješolci iz Mohorjevega doma nastopili v nogometni tekmi proti skupini mladih Celovčanov. Mohorjevci so odnesli lepo zmago. Posebno so se odrezali: Dober napadalec Ogradnig Jaki, ki je ustrelil največ golov. Poleg njega so bili Wasner Tomaž, Ferra Jožko, Waldhauser Foltej in najboljši vratar naše skupine Scheinig Janez, ki je držal najboljšega Celovčana z močnim strelom 11 metrov in se je pri igri še posebno odlikoval. Celovčani so se lepo branili, a so imeli smolo. Upajmo, da se bodo naši dijaki odlikovali tudi nasproti drugim nogometnim igralcem.

Poročevalec

SLOVENJI PLAJBERK

(Žalostne in vesele novice)

V Tedniku z dne 7. marca 1963 poroča pisec iz Sel, da se jim je zdelo, da bo letošnji predpust ostal vdovec; se pravi da ne bo nobene poroke. Kar se je Selanom zdelo, se je nam zgodilo.

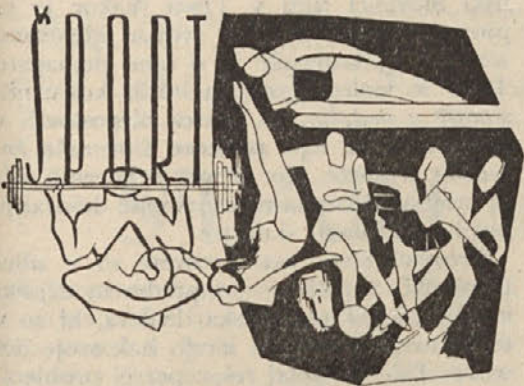
Lansko leto smo imeli komaj eno poroko. Le Wieser Folti pd. Šošeljnov se je okorajšil in popeljal svojo izvoljenko Wieser Pavlo, pd. Leršnjakovo pred poročni oltar. Folti je že pred poroko kupil Primžekovo hišo. Hiša stoji na lepem sončnem kraju. Zeleti bi bilo le, da bi bilo tudi v njunihih srcih vedno sončno in lepo ter da bi se kmalu preselila na svoj novi dom.

Čeprav smo Plajberžani radi veseli, vendar moramo poročati več žalostnih kot veselih novic. Dne 6. januarja smo položili k večnemu počitku Tomaža Waldhauser, pd. Uranjšnjaka. Dočakal je lepo starost 87 let in brez posebne bolezni končal to zemsko življenje.

Ker se pri nas smrt rada nepričakovano oglasi, je tudi tokrat prišla nenapovedana

6. razred slov. gimnazije na smučarskem tečaju v St. Oswaldu pri Kleinkirchheimu

Niz lepih uspehov za selsko društvo

Čeprav je sonce že pošteno začelo kazati svojo pomladansko moč, da na raznih smučiških že zelo primanjkuje snega, se navdušeni smučarji še nočejo posloviti od belega športa. Obratno se je zdaj število smučarjev posebno na krajih, ki imajo ugodno lego za sončenje, še znatno pomnožilo. Tako tudi uživajo Selani nedeljo za nedeljo lepe pomladanske dneve in sodelujejo pri različnih tekmah.

Pri prvenstvih za člane Kolpingovih do-

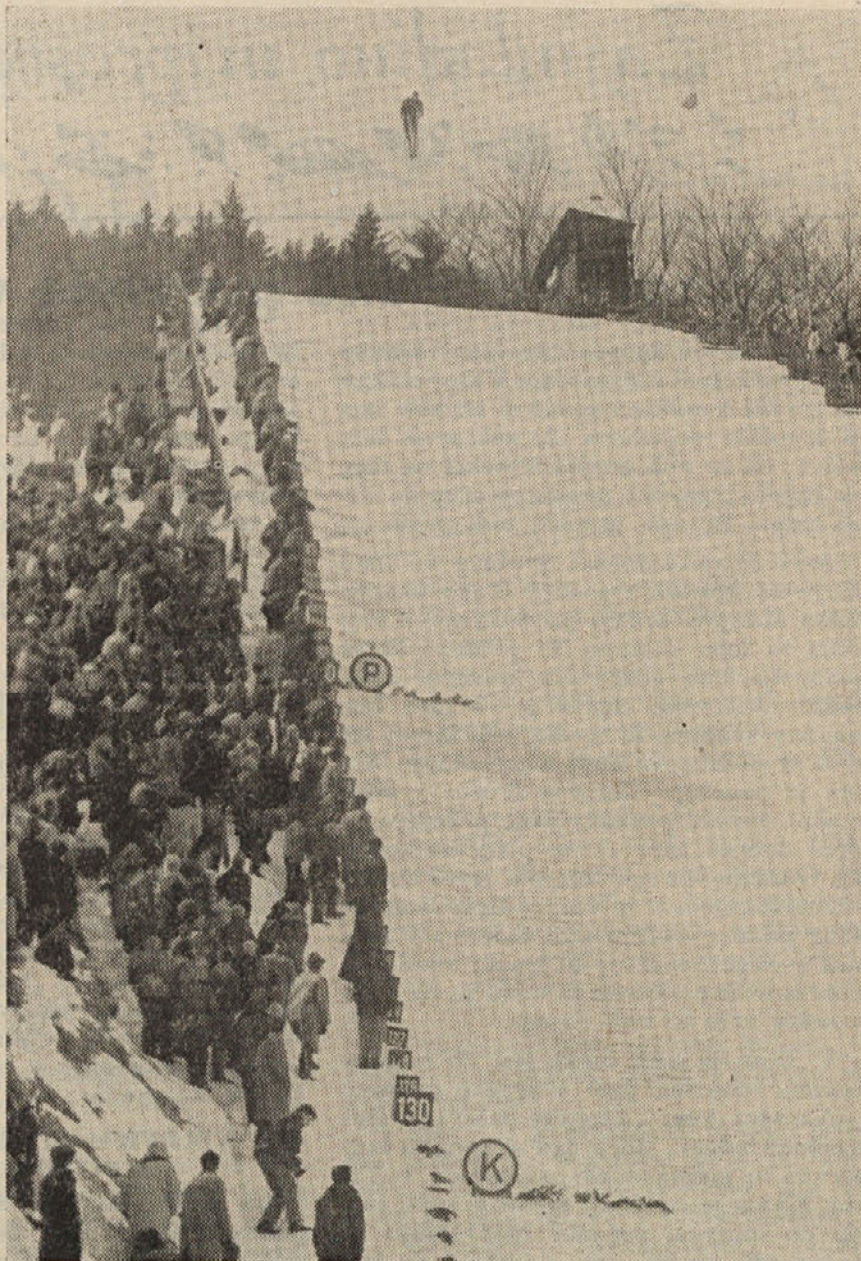
DIETER BOCKELOH (Vzh. Nemčija) - zmagovalec Planice 1963 po svojem najdaljšem skoku 121 metrov: „To je moj največji uspeh doslej, ki ga pripisujem predvsem idealnim pogojem za polete. Mislim na lepo vreme in odlično pripravljeno skakalnico ter podporo simpatičnega občinstva. V Planici bom zmeraj rad prišel, saj mi je pomagala do svetovnega slovesa. Srečen sem, da, presrečen v tem trenutku te velike zmage.“

mov Koroške sta 3. marca doživela Selana Oraže Toni in Lausseger Karel odlične umestitve: Oraže je zasedel 3. mesto v splošnem zaporedju in si osvojil skupno z dvema prijateljskima skupinski pokal za leto 1963; Lausseger pa se je uvrstil z nekaj desetink presledka na četrto mesto.

9. in 10. marca je Pristovnik Maks, ki se letos neprenehoma rine v ospredje, sodeloval v Innsbrucku na olimpijski progi pri preizkušnji celotne avstrijske mladine. Presenetljivo se je Maks odrezal v slalomu, kjer je v 2. teku bil 9. (najboljši Korošec) in v kombinaciji 19., kar je z ozirom na široko udeležbo nadvse zadovoljivo.

Naslednjo nedeljo pa so se člani selskega društva razdelili na dve skupini: ena je odlično zastopala svoje društvo v Maria Luggau-u v dolini Lesah pri vzhodnotirolski meji, druga pa je pobrala vsa odličnejša mesta v sosednji fari v Šmarjeti v Rožu. V Luggau je organiziralo tamkajšnje društvo (DSG-Luggau) močno zasedeno tekmo za »Sonnsteinpokal«; ta tekma je bila celo v seznamu najvažnejših tekem Koroške. Pristovnik Maks je brez večjih naporov pri precejšnji konkurenci zmagal v mladini II in posegel s svojim 3. mestom tudi v splošno zaporedje. Smolo je doživel Oitzl Hans, ki je bil v prvem teku veleslalomu najboljši, a se je po padcu v drugem teku moral zadovoljiti s 6. mestom. Sorazmerno dobro sta odrezala tudi Oraže Toni (11.) in Lausseger Karel (8.). V Šmarjeti v Rožu

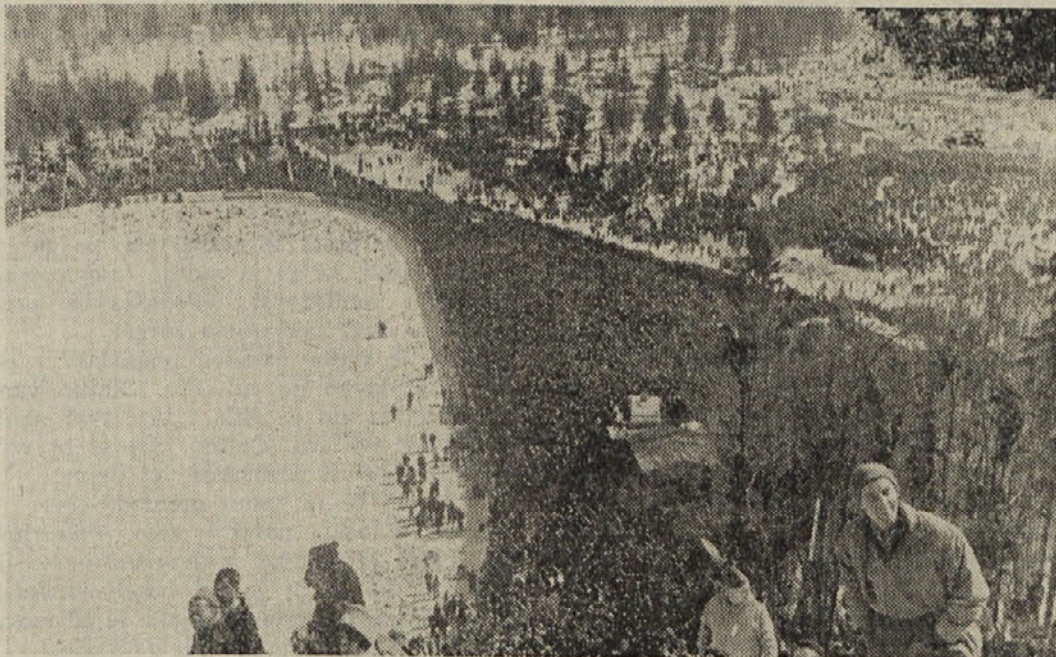
PLANICA: kot na mravljišču se preriva množica 50.000 navdušenih gledalcev - med njimi poleg Slovencev mnogi iz Avstrije in Italije - olizteku planiške velikanke. Vsakdo je hotel biti čim bližje belemu in bliščečemu slapu skakalnice.

— pred kratkim so tam ustanovili DSG-društvo (Diözesansportgemeinschaft - škofijsko športno društvo) — je pri nekoliko šibko prirejeni tekmi bil najboljši dneva Oraže Maks, pred Stern Maksom, Roblek Tomi pa je bil četrty. Med mlajšimi pa sta Hubert Ogris (1.) in Travník Erih (2.) zbudila pozornost nase.

Od 22. pa do 24. marca so se topli zastopniki posameznih dežel za prva mesta v 16. avstrijskih prvenstvih katoliške mladine na Reissecku, prvič na koroških tleh. Vsaka zvezna dežela je poslala najboljši; povabilu se je odzvalo tudi močno moštvo iz Južne Tirolske. Koroška se je številčno s 6 deklicami in 20 fanti (od teh 9 gostov) dobro zastopala, pač pa so se izmed teh le posamezniki mogli vmešavati med ospredna mesta.

Kot prejšnja leta, ko so še — zdaj že svetovno znani — Schranz, Zimmermann, Sailer, Nenning in drugi sodelovali pri prvenstvih katoliške mladine, tako so tudi letos bili navzoči odlični vozači s Tirolske, Salzburgske, Predarlške... Številni gledalci, med katerimi je bilo videti tudi marsikaterega letoviščarja iz Nemčije, so ob zelo zgovornem reporterju bili presenečeni nad splošno kvaliteto. Pri deklicah je zmagala v kombinaciji slalomu in veleslalomu Salcher Gerda (Salzburgska) pred Tirolko Greier Maria in Korošico Lager Renate.

Prostrana ravan ob vnožju planiške velikanke je bila podobna vojaškemu taboru. Med tisočimi gledalci so bile prodajalne stojnice, kjer so prodajali čevabčiče in kranjske klobase, ki so tekline posebno številnim avstrijskim gledalcem. Čeprav je sijalo toplo pomladansko sonce, se je na veliko točilo kranjsko vino in slivovka. Marsikateremu je ta pijača tako prijala že pred tekmovanjem, — ko je skupina domačinov v narodnih nošah zaplesala nekaj valčkov in polk v starem slogu —, da je pri vožnji domov skoraj pozabil, iz katerega razloga se je peljal v Slovenijo.

ner iz Šmohorja) umestili za moštvo iz Nižje Avstrije, Tirolske in Zgornje Avstrije na častno četrto mesto. Naslov avstrijskega prvaka v splošnem zaporedju pa si je priboril junior Woll Heinz (Tirolska) pred juniorjem Waldhofer Rupertom (Salzburgska) in Thomasberger Hansom iz splošne skupine (Nižja Avstrija). S slovesno razglasitvijo zmagovalcev v Kolbnicu so se ob navzočnosti prevzvišenega škofa Jožefa Köstnerja in drugih odličnih oseb zaključile izredno dobro pripravljene tekme avstrijske kat. mladine za leto 1963.

Istega dne se je Pristovnik udeležil v Italiji na Višarjah mladinskega tekmovanja med Slovenijo, Koroško in Videmsko pokrajino. Priboril si je sijajen čas, ki je zadovoljal, da je skupno z Ernst Maierjem in Klaus Heidlerjem tvoril moštvo, ki je z večjim presledkom pred moštvo iz Vidma in Slovenije odneslo skupinsko zmago za Koroško.

NAMIZNI TENIS:

Št. Janž — KDZ (dijaki) 5:5

V nedeljo je končno le prišlo do tekme v namiznem tenisu med 2 slovenskima organizacijama, med mladinci Koroške dijaške zveze (KDZ) in mladinci Katoliške mladine iz Št. Janža.

KDZ, ki ima tudi svoj športni odsek, je pred kratkim v Heimlingerju priredila namiznoteniški turnir. Trije najboljši mladinci, in sicer Gröblacher Franc, Lemisch Gerhard in Wakounik Mirko so nastopili proti šentjanskim igralcem Gabriel Zdravkotu, Siedler Štefiju ter Hornböck Toniju.

Kot najboljši igralec srečanja se je izkazal Gabriel Zdravko, ki je prav gotovo največji šentjanski talent. Pa tudi Hornböck Toni je zapustil dober vtis.

Od KDZ so zmagali Gröblacher (2), Wakounik (1), Lemisch (1) ter Gröblacher-Lemisch, dočim sta za Št. Janž dosegla točke Gabriel Zdravko (3) in Hornböck (2).

Želeti pa bi bilo, da bi se slovenske skupine tudi v športnih prireditvah večkrat srečale, posebno v namiznem tenisu, ker igrajo razen KDZ in Št. Janža — tudi še v Št. Jakobu, Bilčovsu in Št. Ilju.

NOGOMET:

SV Kotmara ves — SV Št. Janž 1:1 (0:0)

V svoji 1. letošnji prijateljski tekmi je šentjansko moštvo, ki si je od Bistrice sposodilo 2 igralca, prišlo do lepega neodločenega razukata. Pri Št. Janžu sta manjkala Walchensteiner Helfried ter Gabriel Hanzej. — Šele v 2. polčasu je Anhell Dieter dosegel 1. gol za Št. Janž, dočim so Kotmirčani 2 minuti pred koncem izenačili z enajstmetrovko.

V nedeljo pa se prične prvenstvo II. razreda. Št. Janž igra proti Št. Pavlu v Labotski dolini.

Filmska ocena

Bistrica v Rožu. — Sobota, 30. 3.: Buddenbrooks, 2. Teil (IV). — Sijaj in razpad neke nemške plemiške družine v sredi preteklega stoletja. — Nedelja, 31. 3.: Happyend im September (IV). — Komedija. Ameriškega samca spelje njegova italijanska prijateljica v zakon. — Sreda, 3. 4.: Das Bataillon des Teufels.

Borovlje. — Sobota, 30. 3.: Die Irrfahrten des Herkules (IV). — Monsterski film o pustolovčinah antičnega pripovednega junaka. — Nedelja, 31. 3.: Schwarze Rose, Rosemarie (III). — Ljubezenska romanza med nekim nemškim dekletom in ameriškim filmskim igralcem.

Dobrla ves. — Sobota in nedelja, 30. in 31. 3.: Unter Ausschluss der Öffentlichkeit (IV). — Kriminalni film. Državni pravnik na lastno pest raziskuje vzodje nekega umora.

Miklavčevo. — Nedelja, 31. 3.: Die falsche Braut. Sinča ves. — Petek in sobota, 29. in 30. 3.: Timbuktú (IV). — Pustolovski film. — Nedelja, 31. 3.: Der verkaufte Grossvater (IIa). — Veseloigra iz kmečkoga življenja.

Pliherk. — Sobota in nedelja, 30. in 31. 3.: Der Fischer vom Heiligensee (III). — Ljubezenska zgodba med sinom nabiča in baronico. — Torek, 2. 4.: Brautzeit und Ehe (IVa). — Film, ki naj bi razjasnil življenske skrivnosti. Za odrasle s premislekom. — Četrtek, 4. 4.: Der graue Räuber (III). — Ruski živalski film v barvah.

Št. Jakob v Rožu. — Sobota, 30. 3.: Im 6. Stock (III). — Film prirejen po neki francoski ljudski igri, ki prikazuje življenje malomeščanov v nekem stanovanjskem bloku. — Nedelja, 31. 3.: Max, der Taschendieb (IVa). — Komedija. Lopov pride na sled dvojnemu morilcu in postane pošten. — Sreda, 3. 4.: Liebe, Hass und scharfe Klängen (IV). — Pustolovski film.

Nemir je v naših srcih...

Vse je danes nemirno, vse bega in hiti. Duh časa je nemiren, zato je tudi sodoben človek v nasprotju z nekdanjim neprimerno bolj nemiren. Stari ljudje upravičeno tožijo: »Nekoč je pa le bilo lepše, ko je bilo vse tako preprosto in mirno!« Ta nemir je pridobitev modernega časa. Posledica je v veliki meri dveh strašnih vojn, ki jih je doživel rod iz sedanjega stoletja. Ti vojni sta silno razgibali ozračje in še dolgo bo trajalo, preden se bodo ljudje umirili. Opažamo, da je ta duh nemirnosti zajel cel svet in socialni nemiri pretresajo tudi najbolj zaostale in oddaljene predele zemlje. Zelja in nemirno iskanje poti do napredka in življenjskega blagostanja je prežela sleherno ljudstvo.

Vse to se izraža v vedno številnejših potovanjih in izletih, v športnih prireditvah in tekmovanjih. Mnogo pripomorejo k temu tudi sodobna prometna sredstva, ki s svojo hitrostjo kar izzivajo k poletom in premikom iz ene dežele v drugo. Posebno v poletnih mesecih doživljamo kar prava preselejevanja ljudstva. Svet je postal čez noč majhen. Ljudstva najoddaljenejših dežel so se neverjetno zblížala med seboj in Kitajec, Zamorec ali Indijanec ni nobena posebnost več tudi pri nas.

Nekaj primerov, ki potrjujejo, da je svet zares postal majhen. Danes že 14-leten otrok povprečno več ve o Koreji, Kubi in Argentini ali Maroku kot pred 50 leti učitelj in profesorji. Radio nam vsak dan posreduje novice iz vsega sveta. Z vsemi smo povezani, vsi nas zanimajo. Mladini ni treba več prebirati Karl Maya, da bi ga spremljala na pustolovskih potovanjih. Vse, kar sliši in vidi okrog sebe, je uresničevanje nečesa velikega, česar si niti Karl May ni znal predstavljati v vsej svoji pustolovski domišljiji. Filmi na platnu sodobni mladini prikazujejo v živih slikah in pravih barvah silne dosežke tehnike in industrije.

Vse to pa ima odmev v duši sodobnega človeka. Vse se maje v njej in hoče se ji, čeprav sama ne ve, kam. Ta nemir novega hotenja je zajel vso družbo; prišel je v psihozo, javno razpoloženje, ki ne pozna več miru in urejene stalnosti.

Fant dela v tovarni šele nekaj mesecev. Znajde se med dvema tovarišema, ki snujeta načrt, da pojdeta v tujino: v Nemčijo ali Švico. Nič ne pomisli, da v tujini ni vse zlato, zato je takoj pripravljen, da se jima pridruži. Važno je le eno: bajne se tam boljše zasluži. Da bo v tujini tisti »več« komaj zadostoval za stanovanje, hrano, obleko, medtem ko je doma vse cenejše ali morda celo zastoj, na vse to niti ne pomisli.

Ljudje menjavajo službe kot obleko. In vendar vzrok tega preseljevanja ni vedno gospodarski. Vzrok je globlji, v človeku samem: njegov nemirni duh! Pesem o lepoti doma in človekovi navezanosti nanj je le

Za mladino in prosveto

Domovi katoliške prosvete v Trstu

Pred dobrim letom so slovesno blagoslovili mogočen katoliški dom v Gorici, kjer so goriški katoličani postavili središče svojih katoliških dejavnosti. Ze takrat je bilo slišati, da so tudi tržaški Slovenci na tem, da dobijo primerno prosvetno centralo sredi mesta. Do tega je sedaj tudi prišlo.

Sicer imajo katoliški Slovenci v Trstu že nekaj kulturnih središč. Tako ima tržaška Marijina družba pri Sv. Jakobu svoj dom in lepo dvorano, ki je skozi dolga desetletja bila gostiteljica mnogim katoliškim društvom; čeprav je dvorana razmeroma majhna, je vendar bila skoraj vedno »v prometu«. Tudi v predmestju Rojan je tamošnja Marijina družba v svoji zaslihi dvorani prirejala svoje prireditve, a pred dobrim letom je ta podjetna skupina tržaških Slovencev dovršila novo stavbo — Marijin dom — in v njem lepo dvorano. Prav tako se trudijo tudi Slovenci v župniji Svetega Ivana, da bi kmalu imeli svoj dom katoliške prosvete in upati je, da bodo v nekaj letih to tudi dosegli.

V Trstu je sredi mesta stal do nastopa fašizma mogočen dom slovenske prosvete — Narodni dom —, katerega pa so fašistični nasilneži zažgali. Bil je last slovenskih kulturnih in gospodarskih organizacij v Trstu. Ko pa je po drugi svetovni vojni prišlo do mirovne pogodbe med Italijo in Jugoslavijo, je bilo tudi določeno, da Italija poravnava škodo, ki so jo utrpeli tržaški Slovenci s požigom njihovega Narodnega doma. Določeno je bilo, da Italija zgradi za Slovence v Trstu veliko zgradbo, ki naj

bi služila za osrednjo kulturno središče pri-morskih Slovencev.

Toda katoliški Slovenci na Tržaškem so kmalu uvideli, da v tem domu za nje ne bo prostora, ker so si ga povsem osvojili komunistično usmerjeni Slovenci. Tam bodo vrata odprta le za tiste, kateri so pripravljeni sodelovati pri širjenju materialistično-komunistične kulture med Slovenci.

To je glavni razlog, da so morali kato-

Iz filmskega sveta

TUDI NA JAPONSKEM KRIZA KINA

Kar doživljajo filmska podjetja v Ameriki in Evropi že nekaj let, do tega je prišlo sedaj tudi na Japonskem: konkurenca med televizijo in kinom. Kot praviljo poročila, je ta konkurenca televizije tako huda, da morajo povprečno na dan zapreti dve filmski dvorani. Tako so v minulem letu nad 500 kino-dvoran zaprli in to največ v predmestjih večjih mest. Te dvorane sedaj predelujejo v garaže, plesne dvorane in stanovanja.

VELEFILM »CLEOPATRA« IZGOTOVLJEN

Kot smo že poročali, bo velefilm »Cleopatra« najdražji film, kar so jih dosedaj izdelali. Prvotno so računali, da bo film stal okrog 200 milijonov šilingov, a zaradi številnih kriz, obolenj igralcev, odpovedi in drugih škandalov so stroški dosegli petkrat večjo vsoto, tako da stane ta film baj-

Tudi je cela vrsta dejanj, ki izvirajo iz močnih čustev in so brez vsake povezanosti z načeli.

Tako spremlja naše življenje nešteto dejanj, ki so storjena brez »nadzorstva« načel. To so največje dejanja v območju čustvovanja in nagonov. Človek je po naravi umno bitje. Po umnosti se loči človek od živali. To pa ne pomeni samo to, da si človek z umom pomaga. Tak človek bi bil le »umna žival«. Tudi če bi se človek svobodno odločal, a za živalske težnje, bi bil še vedno žival.

Človek je človek po pameti, po tem, da presoja vse po pameti in se svobodno odloča po pameti. Izraz te resnice pa je že načelo, ki je sicer zelo splošno. Glasi pa se: ČLOVEK MORA DELATI IN ŽIVETI PO PAMETI!

Živi po pameti!

Življenje brez načel ni vredno človeka!

So dejanja, ki izhajajo iz trenutnih, bežnih misli in domislekov brez zveze s kakim načelom. So celo tudi dejanja, ki so premišljena in preračunjena, a bi jim zastoj iskali izvira v kakem načelu. Poleg tega pa so še dejanja iz nagonskih nagibov, dejanja iz strasti, dejanja zaradi samega ugodja. Saj je premnogo dejanj odvisno od tega, ali se človeku »ljubi« ali »ne ljubi«.

še spomin na »lepe stare čase«. Posebno mladina v nekaj rodovih sploh ne bo več prav razumela, še manj pa zmožna doživljati lepoto pesmi »Oj hišica očetova...«

JANEZ JALEN:

24

CVETKOVA Cilka

Z G O D B A

Cilka se je skoraj ustrašila svojih lastnih besedi. Zefa bo mislila, da si poželi drugih moških. Morebiti jo bo celo dolžila, da se loči bolj zavoljo Janeza kakor zaradi Viktorja.

»Ne, Zefa ni taka. Če pa misli, naj pa misli. Popravljala ne bom. Bi utegnila še bolj skaziti.«

Da se ji domov mudi, je še povedala Cilka in brhko, kakor bi bila še dekle, je stopila čez prag in visoko zavrnila šla proti domu.

Viktor je opazil ženo, ki je prišla iz župnišča. Sedel je v hiši za mizo in računl, koliko približno mu mora vreči les, ki ga ima na žagi. Na Cilkino se je že ves dan po malem jezil. Nič mu ni povedala, kam gre. Sedaj pa, ko jo je videl prihajati proti domu tako samozavestno, se mu je koj zadelo, da je nekaj zasnovala proti njemu. Pogrelo ga je: »Naj le poskusi! Če si domišlja, da se je boji, se hudo moti.«

Cilka je že šla tak mimo okna. Videla me je. Umakne se v kuhinjo. Pa se ne bo ognila. Ze prideva skupaj. Ne bo delala tako samovoljno.

Cilka pa je v veži samo mimogrede odložila košaro in prišla naravnost v hišo. Skubelo jo je, kako se bosta z možem pogledala, ko mu pove. Iz zadrege jo je rešil Viktor sam, ki je hotel naménoma pokazati, da je on gospodar. Dasi presenečen,

je srepro pogledal ženo: »Greš, pa mič ne poveš. Kje pa hodiš ves dan?«

»Kdaj si pa ti meni povedal, kam zahajam? Pa si po drugačnih potih hodil kakor jaz danes,« je priseključivo na pol zatislila Cilka levo oko.

»Sem ti že povedal, zakaj sem hodil,« je hotel Viktor ponižati ženo. »Otroke bi bila imela.«

»Kdo naj ti pa verjame,« se je Cilka naravnost posmehovala možu. »Nikar ne misli. Mi niso pozabili povedati te zadnje mesece, kakšen babjek si bil med vojsko.«

»Tudi ti nisi bila pred poroko svetnica,« je zarezal Viktor.

»Ne, nisem bila. Priznam. Pa moj greh je proti tvojemu kakor smet proti kupu gnoj,« se je razburila Cilka. »In če hočeš zvedeti vse, pa vedi. Ljudje si prišepetujejo, da otrok ni tvoj.«

»Kdo to pravi?« Viktor je od togote zardel in vstal.

»Tisti, ki vedo, v kakšno bolnico si zašel med vojno. Pa tudi tisti, ki tvojo natakico poznajo boljše kakor ti.« Cilka je od gnusa pljunila.

Viktor je stopil izza mize pred Cilko in ji namenil: »Zenska!«

Cilka se niti za ped ni umaknila: »Kar udari! Samo nikar si ne domišljaj, da je bila Tina samo tvoja.«

»Lažeš!« Viktor je povsili dvignjeno roko.

»Če lažejo tisti, ki se nama za hrbtom posmehujejo, lažem tudi jaz. Sicer je pa meni zdaj vseeno. Jutri zvečer se morava zglasiti v župnišču zavoljo ločitve.«

Viktor je prebledel: »Tak, tako. V žup-

nišču te hujskajo. Jaz ne grem nikamor.«

»Nihče me ne hujška. Sodnija tako zah-teva.« Cilkini glas je bil že spet popolnoma miren.

»Talkooo —? Pri sodniji si že bila?«

»Da. In so mi rekli, da bo tvoj greh drag.«

Viktor je zardel prav v lase: »Prav. Vedi pa, da utegne biti kdaj tvoja svojeglavnost še dražja. Pozabljaš, da sem gospodar Cvetkove domačije sedaj jaz in da naredim z njo, kar hočem.«

»Naredi. Jaz samo tega ne morem pozabiti, da sem prepoznala prenesla svojo posteljo iz zgornjice v hišo.« Cilka je povsila oči. Bilo jo je sram pred Viktorjem in pred samo seboj.

Viktor je hotel še nekaj reči, pa ga je posilil kašelj, ki ga je zadnje čase zmeraj pogosteje nadležoval. »Prekli-cami prehlad,« je med kašljanjem iztrgal.

Cilka je moža pazljivo pogledala v obraz. Že davno ga ni tako. Čudno varljiva rdečica mu je silila v lica. Pod očmi pa je bil ves črn. Čudno. Saj se že več dni nikamor ni premaknil od doma.

»Kaj pa, če ni samo prehlad —?«

Cilka je odšla nazaj v vežo. Viktorjev pes Tiger je prišel v dvorišče in se ji dobričal, kakor bi jo bil hotel vprašati, če mu je kaj prinesla. Odtugala je od mesa v košari kosček loja in mu ga vrgla.

Nic, sama pa tudi ne pojde k župniku. Se se pa ločitvi res tako zelo ne mudi.

Pogledala je skozi vežne duri, kakor bi hotela svoje misli obrniti kam drugam. Ni se ji posrečilo. S polja sta prihajala oče in Minca.

liški Slovenci tudi v Trstu (kakor je to povsod v inozemstvu) v svojem idealizmu združiti vse svoje sile in si sami pomagati. Tako so poleg zgoraj naštetih kulturnih središč v nedeljo, 10. marca blagoslovili v središču Trsta lepe prostore Slovenske katoliške prosvete, kjer je več primernih sob in majhna dvorana za uspešnejše delovanje raznih kulturnih skupin.

Prostori Slov. kat. prosvete so v ulici Donizetti. Služili bi naj predvsem dijaški mladini, kajti podeželska društva, ki so v tej centrali včlanjena, imajo itak svoje domove. Tako je sedaj rešen pereči problem, kje zbirati katoliško mladino, čeprav bo tu mogoče imeti le predavanja in družabne razgovore, vaje za dramske nastope in duhovne obnove.

Blagoslovitev je opravil tržaški gospod škof, mons. Santin, otvoritvene slovesnosti pa sta se udeležila tudi tržaški vladni komisar in župan.

no vsoto skoraj eno milijardo šilingov! Kot poročajo, so minuli teden končali z deli in tako je ta film po treh letih vendar končan. Izdelali so ga v Hollywoodu.

V bližnji bodočnosti nameravajo v Hollywoodu izdelati nadaljnjih 14 filmov, kar bo stalo nekaj manj kot 1 in pol milijarde šilingov.

FILMSKI IN TELEVIZIJSKI FESTIVAL V TRSTU

V vrsto številnih filmskih festivalov, ki jih letno prirejajo filmski producenti že vse preveč, bo v dneh med 1. in 4. majem tudi v Trstu. Organizirala bo to filmsko-televizijsko prireditev tržaška velesejska ustanova in propagandni odsek pokrajine.

Da je filmskih festivalov že vse preveč in zato izgubljajo na pomenu, uvidevajo tudi filmski delavci. Tako je pred kratkim vodja berlinskega filmskega festivala, dr. Alfred Bauer, predlagal mednarodni filmski zvezi (FIAF), da bi naj organizirali v vsej zapadni Evropi vsako leto le tri filmske festivale. Predlagal je tudi, da bi se naj ti festivali ohranili le v Benetkah, v Cannesu in v Berlinu. Istočasno je tudi predlagal, da bi smeli na teh festivalih predvajati le tiste filme, kateri še niso bili predvajani drugod v deželi, kjer je bil film izdelan.

DVA VELIKA FILMA V CELOVCU

Skoraj štirinajst dni so predvajali v Celovcu mogočen film iz španske zgodovine z naslovom »El Cid«, kar pomeni »Gospod«. Film je zelo priporočljiv in je dobro izdelan. Filmska dela so stala nad 14 milijonov dolarjev (350 milijonov šilingov).

Ta teden pa predvajajo film »Najdaljši dan«, ki prikazuje v vernem posnetku invazijo zveznikov leta 1944 v Normandiji. Film traja tri ure.

»Kaj bo z njima, če odidem z doma —?«

Po dvonišču so vsi zmedeni pričivali piščančki. Koklja jih je bila pregodaj pustila.

Pismonoša je prinesel Viktorju povabilo na sodnijo. Iz pisanja pa Viktor ni mogel razbrati, zakaj ga prav za prav kličejo.

»Zaradi Cilke bo. Kaj pa naj bi bilo drugega.«

Čudno se mu je pa zdelo, zakaj tudi žena ni dobila obvestila. Da je najbrž najela advokata, je sodil: »Se bo že kako izdala.«

Natančno je nekaj dni opazoval vsak njen korak, jo prebadal z očmi, poskusil celo napeljati pogovor na ločitev, pa ni mogel nič dognati. Ni zdržal več. Naravnost se je lotil Cilke:

»Kako pa misliš jutri hoditi v Radovljico? Da ne bova skupaj hodila...«

»Po kaj naj bi šla?« se je začudila Cilka.

»K sodniji vendar,« je razdraženo revnil Viktor.

»K sodniji? Počemu?« Cilka je zmajevala z glavo.

»Kaj se delaš nevedno? Saj si vložila tožbo za ločitev.«

»Neee. Do sedaj še ne.«

»Vraga! Kaj me pa potem kličejo?«

»Moraš že sam bolje vedeti kakor jaz.«

Cilka se je zasukala, da bi odšla. Pa jo je pičila muha. Obrnila se je nazaj in zbadla moža: »Morebiti te pa Tina toži.«

Viktor je sršasto pogledal ženo: »Me nima za kaj.«

»Kdo ve,« je skomizgala z rameni Cilka. Viktor je hotel spet žaliti, pa ga je napadel kašelj. Preden je spet prišel do sape,

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

STARI KUCHAR

Nekega zimskega večera leta 1786 je na dunajski periferiji umiral v mali leseni hiši slep starec — bivši kuhar grofice Thun. Točneje — to ni bila hiša, temveč stražarnica, globoko v vrtu. Vrt so pokrivalle trile veje, ki jih je veter odlomil z drevja. Če si stopal po tem vejevju, je začelo pokati in tedaj se je oglašil pes na verigi. Tudi pes je umiral od starosti, kot njegov gospodar. Niti lajati ni več mogel.

Nekaj let predtem je kuhar oslepel. Grofičin upravitelj ga je tedaj preselil v stražarnico in mu dal od časa do časa nekaj forintov.

Skupaj s kuharjem je stanovala njegova hči Marija, deklet osemnajstih let. Vsa o-prema stražarnice so bili: postelja, klopi — invalidi, okoma miza, razpokana glinasta posoda in, slednjič, klavir — edino Marijino bogastvo.

Klavir je bil tako star, da so strune dolgo in tiho pele in odgovarjale vsem zvokom, ki so nastajali okoli njega. Kuhar je v šali imenoval ta klavir »čuvar moje hiše«. Nihče ni mogel stopiti v hišo, ne da bi ga klavir sprejel s starinskimi odmevov, polnim tresljajev.

Ko je Marija umila umirajočega in mu oblekla hladno, čisto srajco, je starec rekel:

OTON ZUPANČIČ:

ZARJA

*Zarja spava za gorami,
drobne ptičke jo bude:
»Daj, predrami se, predrami
in osveti nam polje!*

*Cvetke nas poslale pote
daleč s temnih so poljan,
takajo tako željno te,
da privedeš beli dan.*

*V nočni temi že si liste
nežne razklenile so
zbišeri ji rose čiste
lepo okrasile so.»*

*Odpre zarja temna vrata,
svetli žarki venkaj vro,
lije se svetloba zlata
čez nebo in čez zemljo.*

*»Dobro jutro, cvetke moje!
zarja jim v pozdrav hiti.
»Dobro jutro, dobro jutro!
njej zveni od useh strani.*

— Nikoli nisem ljubil duhovnikov in menihov. Ne morem poklicati spovednika, toda rad bi si pred smrtjo olajšal vest.

— Kaj naj storiva? — je preplašeno vprašala Marija.

— Stopi na ulico in poprosi prvega mimoidočega, naj pride sem in spove umirajočega, — je rekel starec. — Nihče ne bo tega odklonil.

— Naša ulica je tako prazna... — je zašepetala Marija, si ognila ruto in odšla.

Pohitela je skozi vrt, s težavo odprla zarjavela vrata in obstala. Ulica je bila prazna. Veter je po njej nosil listje, s temnega neba pa so padale hladne deževne kaplje.

Marija je dolgo čakala in prisluškovala. Slednjič se ji je zazdelo, da hodi neki moški ob ograji in po tihem prepeva. Stopila mu je nekaj korakov nasproti, ga zagledala in poklicala. Moški se je ustavil in vprašal:

— Kdo je to?

Marija je zgrabila človeka za roko in mu z drhtečim glasom povedala očetovo prošnjo.

— Dobro, — je mirno odgovoril moški. — Nisem duhoven, toda to ni važno... Grev.

Stopila sta v hišo, pri svečavi je Marija zagledala suhega, malega moškega. Na klop je vrzel svoj mokri plašč. Oblečen je bil okusno in preprosto; plamen sveče je odseval z njegovega črnega suknjiča s knistalnimi gumbi in čipkastim ovratnikom.

Ta neznanec je bil še zelo mlad. Kot kak deček je stresel glavo, si popravil napudrano lasuljo, naglo primaknil k postelji stolček brez naslonjala in veselo pogledal umirajočega v obraz.

— Pripovedujtel — je rekel neznanec. — Morda vam bom lahko olajšal zadnje minute življenja in vam z duše snel breme, in to z močjo oblasti, ki mi je ne daje Bog, temveč umetnost, v katere službi sem.

— Vse življenje sem delal, dokler nisem oslepel — je tiho spregovoril starec in prijel neznanjevo roko ter ga potegnil še bliže k sebi. — In kdor dela, nima časa za greh. Ko je moja žena — ime ji je bilo Marta — dobila jetiko in ji je zdravnik predpisal razna draga zdravila ter naročil, naj jo hranimo s smetano in figami, piti pa ji naj dajemo toplo rdeče vino, sem ukradel iz servisa grofice Thun malo zlato skledo, jo razbil v več kosov in prodal. Sedaj pa mi je hudo, da bi to hranil v spominu in sknival pred hčerko: na-

učil sem jo, da se ne dotakne niti najmanjše drobtine s tuje mize.

— Je imel kateri grofičinih služabnikov zaradi tega neprijetnosti? — je vprašal neznanec.

— Nihče, prisegam vam, gospod, — je odgovoril starec in zajokal. — Če bi vedel, da zlato ne bo pomagalo moji Marti, bi mar kradel, bi mogel...

— Kako vam je ime?

— Johann Meier, gospod.

— Poslušajte, Johann Meier, — spregovoril je neznanec in položil svojo dlan na starčeve slepe oči — vi niste ljudem nič slabega storili. To, kar ste naredili, ni greh niti krivica, temveč se vam lahko šteje v podvige ljubezni.

— Amen! je zašepetal starec.

— Amen! je ponovil neznanec. — Sedaj pa mi povejte svojo poslednjo željo.

— Želim si, da bi nekdo skrbel za Marijo.

— To bom storil. Si še kaj želite?

— Rad bi še enkrat videl Marto — takšno, kakršno sem srečal v mladosti, da bi videl sonce in ta stari vrt, ko se pomladi razcveti. Toda to je nemogoče, gospod. Ne jezite se name zaradi teh neumnih besed. Saj sem od boleznii že popolnoma ob pamet.

— Dobro, — je rekel neznanec in vstal. — Dobro, — je ponovil, stopil h klavirju in sedel pred njim na stol.

— Dobro! — je spregovoril tretjič z močnim glasom in nenadoma se je po stražarnici razsulo drobno zvonjenje, kot da so na tla padle stotine kristalnih kroglic.

— Poslušajte, — reče neznanec, — poslušajte in glejte.

Zaigral je. Marija se je kasneje spominjala neznanjevega obraza — obraza, ki ga je zagledala, ko je prva tipka zazvenela pod neznanjevo roko. Nenavadna bledeca mu je prekrila čelo, v potemnelih očeh pa je trepetal jeziček sveče.

Klavir je pel z vso svojo močjo, prvič po mnogih letih. Napolnil je s svojimi zvoki ne samo stražarnico, temveč ves vrt. Stari pes se je izvil iz svoje hišice. Sedel je z glavo postrani, strigel z ušesi in mahal z repom. Začel je padati moker sneg.

— Jaz vidim, gospod! — reče starec in se v postelji dvigne. — Vidim dan, ko sem prvič srečal Marto in ko je ona, vsa zmedena, razbila vrč z mlekom. Bilo je to pozimi, v planini. Nad nama se je širilo nebo, pozorno kot modro steklo, Marta pa se je smejala... je ponovil, ko je poslušal žuborenje vode.

Neznanec je igral in gledal v črno okno.

— Kaj pa vidite sedaj? — je vprašal starec.

je na uro. Kar prav mu je bilo, da se mu je že mudilo na vlak.

»Če me ne kliče sodnija ne zavoljo Cilke ne zaradi Tince, kaj za vruga naj bi bilo,« se je jezil Viktor, ko je hitel na postajo. »Ali laže ena, ali pa obe? Preklicane ženske!«

Premišljevanje ga je še bolj utrudilo. V Radovljici po klancu navzgor mu je hotelo kar sape zmanjkati. Zaskrbelo ga je, kako bo zvečer hodil nazaj na Koprivnik. Ne, na Bistrici pa ne ostane, rajši za uro dve poleži v listnjaku.

Sodnik ga je pustil precej časa čakati. Kakor na tnu je sedel na klopi pred vrati in kadil cigarete, čeprav mu niso prav nič dišale. V sapniku ga je začelo ščegetati. Odklaščal bi se bil rad, pa se je premagal.

»Ravniki Viktor,« je poklical sluga.

»Tukaj,« je ušlo Viktorju v zamišljenosti. Pa se je ko spomnil, da je napak naredil, ko ni ne v šoli ne pri vojakih. Vstopil je. Komaj sta s sodnikom dobro spregovorila, je Viktorja minila že vsa skrb. Zasiščal ga je kot pričo zaradi neke lesne kupčije. Pa Viktor ni vedel dosti povedati. Da se je pri drugi mizi z natakario pogovarjal, se je izgovoril. Sodnik se je naslonil s komolci na mizo in ostro pogledal Viktorja: »Kaj niste vi Cvetek s Koprivnika?«

»Seveda sem, gospod svetnik.«

»Tako,« je pogladil svetnik obruto brado. »Le kaj vam je treba z natakariami stikati glavo, ko imate doma kar brhko ženo.«

Viktor je zdaj zvedel, zakaj ga je prav za prav sodnik poklical predse. Pričevanje je bilo samo pretveza. So druge priče ve-

Starec je molčal in poslušal.

— Ali ne vidite, da je noč, do sedaj črna, postala modra, potem svetlomodra in da že pada od nekdaj topla svetloba in da se je na starih vejah vašega drevja razcvetelo belo cvetje. Zdi se mi, da so to cvetovi jablane, čeprav so od tod iz sobe bolj podobni velikim tulipanom. Vi vidite: prvi žarek je padel na kamnito ograjo, jo ogrel in že se z nje dviga para. To je verjetno para iz mahovine, polne staljenega snega. Nebo se vzdiguje, je vedno bolj modro in mogočno in jate ptic že letijo proti severu nad našim stari Dunajem.

— Vse to vidim! — je vzklil starec.

Tiho zaškripa pedal in klavir svečano zapoje — kot da ni pel on, temveč stotine veselih glasov.

— Ne, gospod, — je rekla Marija neznancu, — to cvetje ni niti najmanj podobno tulipanom. To so cvetovi jablane, ki so se razcveteli v eni sami noči.

— Tako je, — je odgovoril neznanec, — to so cvetovi jablane, imajo pa zelo velike liste.

— Odpri okno, Marija, — nagovori starec svojo hčer.

Odprla je okno. Hladen zrak je vdrl v sobo. Neznanec je igral zelo tiho in lahno.

Starec je vdihaval zrak in prebiral s prsti po odeji. Marija je pohitela k njemu. Neznanec je nehaj igrati. Sedel je pred klavirjem nepremičen, kot da ga je prevzelo lastno igranje.

Marija je vzklilnila. Neznanec je vstal in stopil k postelji. Starec s težavo izdavi:

— Vse sem videl popolnoma jasno — kot pred mnogimi leti. Toda ne morem umreti, ne da bi izvedel... ime. Imel

— Ime mi je Wolfgang Amadeus Mozart, — je odgovoril neznanec.

Marija se je umaknila za korak od postelje in se globoko priklonila pred velikim glasbenikom.

Ko se je vzravnila, je bil starec že mrtev. Zora se je razplamtela za okni in v njeni svetlobi je bilo videti vrt, posut s cvetjem mokrega snega.

Konstantin Paustovski

Za dobro voljo

Kdor prvi udari

V Hong-kongu sta se na glavni ulici prepirala dva Kitajca. Neki Evropejec, ki je to opazoval, je rekel svojemu kitajskemu prijatelju:

»Čudim se, da se po tako ostrem prekanju ne stepeta.«

»Za nas Kitajce velja pravilo, da kdor prvi udari, prizna s tem, da mu je zmanjkalo besed.«

dele več povedati kakor on. Upornost je začela rasti v njem. Molčal je. Sodnik pa je vrtal naprej: »Kako se pa sedaj razumeta z ženo?«

»Govoriva, kar je potrebno.«

»Tako. Pa bi se ne mogla pobotati?«

»Ko pa ni otrok.«

»Saj sedaj ga imate. Pa še fanta!«

»Žee —,« je zategnil Viktor.

»Nič žee —. Se tisto babo pustite in ženi se kako opravičite, pa bo,« je skoraj rohnol sodnik.

»So še druge stvari.«

»Kakšne?«

»Ne bom razkladal.«

Sodnik je vstal: »Cvetek! Čeprav ste Bohinjec, ne smete biti tako trmoglavi kakor na roge navezan vol.«

Viktor je pomolčal: »Ali sem opravil, gospod svetnik?«

»Ste.«

»Potem pa z Bogom.« Visoko vzravnal je odšel.

Na cesti ni mogel zadržati kašlja. V izpljunku je opazil rdečkasto marogo: »Cilka ima prav. K zdravniku moram.«

Zdravnik ga je vsega obtrkal in mu pa vse kraje na prsi in na hrbet nastavljal slušalko. Viktor ni prezrl, da se mu je obraz zmeraj bolj resnil. Zapisal mu je zdravila in kar naravnost povedal, da ga zdravila sama ne bodo pozdravila. Sam naj se zdravi. Delati ne sme nič. Je naj, kolikor more in same dobre stvari. Pa tudi razburjati se ne sme. Vse drugo je Viktor lahko obljubil, le gledé razburjanja se je obotavljal.

(Dalje prihodnâit)

mu je žena svetovala: »Če imaš že opraviti v Radovljici, ne pozabi stopiti še k zdravniku. Nisi samo prehlajen.«

Viktor ni utegnil odgovoriti, Cilka je že zaprla vrata.

Obe opomnji sta Viktorja ujezili. Tista o Tinci in tista o boleznii. »Kaj jo briga moj otrok in njegova mati! In kaj ji mar moja bolezen! Seveda, komu bi bolj ustregel s smrtjo kakor njej. Pa naj nikar ne misli!«

Pomoči je Viktor slabo spal. Skoraj nič. Kašelj ga je nadlegoval in od samih pustih misli in skrbi mu je kar grmelo po glavi. Podobno je med vojsko včasih slišal v polspanju oddaljene topove.

Izmučen, kakor bi bil po vsem životu stopen, je vstal dokaj pred svitom. Oblekel se je po tihem. Nameraval je neopazeno oditi z doma. V samih nogavicah je prišel v vežo. Čevlje je prinesel v roki. Skoraj bi mu bili padli že na stopnicah na tla, tako se je začudil, ko je zagledal v kuhinji luč in zasiščal Cilko.

»Kaj si tudi ti že vstala?«

»Teš vendar ne boš hodil na pot.«

»Čeprav.«

»Ne bodi tak. Obuj se, da se še bolj ne prehladiš in sedi in jej.« Cilka ga je zaskrbljivo pogledala. Ni mogel odreči. Gorka kava ga je poživila. Popotnje pa ni maral vzeti s sabo. Da je povsod vsega dovolj naprodaj, se je izgovoril. Ob odlodu ga je žena spet opomnila na zdravnika.

Jutro je bilo hladno, njega pa je hoja čudno neprijetno grela. Na čelu je začutil mrzle kaplje znoja. Obrisal si jih je z gošo

dlanjo: »Vročino imam,« se je zavedel, »in žena ima prav, ko me priganja k zdravniku. Saj Cilka ni slaba ženska, le škoda...«

V smrekah so zaprlutale vrane, se dvignile v jutranji somrak, hripavo zakrakale in odletele proti Ščavnici. Viktor se je znova vznejevoljil: »Prav vašega nemarnega pozdrava mi je bilo še treba na pot.« Ko bi bil imel pri sebi puško, bi bil ustrelil za njimi, čeprav bi jih več ne dosegel.

Na Bistrici se je oglašil pri Tinci. Prav zato je tako zgodaj odšel v dolino. Natakaria je bila še neumita in nepočesana. Samo ruto si je bila zavezala okrog razkuštranih las. Natočila mu je kozareček žganja. Spil ga je, prilegel se mu pa ni prav nič. Poočital je bil Tinci, zakaj ga sodnijsko prijemlje, ko vendar redno plačuje Smukavki, ki ima otroka v reji, in ga tudi lepo oblači. Natakaria ga je začudeno gledala. Res ni razumela, česa jo dolži. Razložiti ji je moral. Kako je bila užaljena! Da gre rajši prosjačit s fantkom vred, kakor bi po sodnijah hodila, mu je zatrjevala in si s predpasnikom brisala oči. Viktor se je spomnil, da podobno včasih jokajo dekleta na odru v igrah. Nerodno mu je bilo. Miril je Tince, pa se kar ni hotela potolažiti. Da jo utegne otrok kdaj še v grobu kleti, ko mu iz same obzirnosti postavno ne zagotovi, kar je njemovega. Oče bi se pa tudi lahko spreumel in ga včas primer zagotovil svojemu edinemu otroku primerno življenje, da se mu ne bo treba potikati za pastirja in hlapca okrog, ko bi bil lahko gospodar.

Viktor ni vedel kaj odgovoriti. Pogledal

Pri nas na Koroškem

VOGRČE

(Dva farana sta odšla)

Ze dolgo nam je smrt prizanašala, sedaj pa je naenkrat pobrala kar dva izmed naših najstarejših faranov, oba stara 78 let.

Sulnov oče, Alojz Miklin, je bil pravi vogniški oče, častiljiv in izkušen mož, predvsem pa globoko veren in svoj narod ljubeč. Doma je bil na Bistrici v šmihelski fari in preživel mladostna dela skupaj s pokojnim ljubljanskim škofom dr. Gregorijem Rožmanom. Nekaj časa je delal v Črni, potem pa kupil *Kotnikovo* domačijo v Vogrčah. Ko si je tu opomogel, je kupil Sulnovo posestvo. Po smrti svoje prve dobre žene je vzel njeno sestro Ljudmilo, s katero sta spravila Sulnovo gospodarstvo v vzorno urejeno kmetijo. Bil je silno pridn, delaven in še do konca, do nekaj dni pred smrtjo je doma pomagal mladim gospodarjem. Bil je ljubezniv in dober in živel z vsemi ljudmi v miru in so ga zato vsi spoštovali.

Do konca je bral vse naše časopise: Mohorjeve knjige, Nedeljo, Vero in dom in Naš tednik-Kroniko. Zato je bil tudi tako vernega duha in je zvesto spolnjeval verske dolžnosti in zlasti spoštoval Gospodov dan.

Nekaj časa je bil ključar vogniške cerkve. Ko smo leta 1954 nabavili nove zvonove, je bil s svojo rajno ženo Ljudmilo boter največjemu zvonu, posvečenemu sv. Florijanu in Srcu Jezusovemu. Družino je posvetil Srcu Jezusovemu in opravljal pobožnost prvih petkov, zato mu je bilo Srce Jezusovo varno zavetje v smrti uri. Komaj je legel, je previden s sv. zakramenti brez vseh bolečin mirno zaspal, star 78 let.

Na kvartno soboto, 9. marca, smo ga ob izredno veliki udeležbi spremili na farno pokopališče. Počiva pri cerkvi, ki mu je bila drugi dom, trajen spomenik pa mu bo veliki farni zvon, ki s ponosom in častjo nosi ime botra Alojzija Miklina.

Dan po njegovem pogrebu je umrla **Čerabova mati, Terezija Kerbic**. Tudi ta je doživela enako visoko starost 78 let in bila veskozi izredno zdrava. Toda zadnje mesece je tem hujše, prav neznošno trpela. V bolnici ji niso mogli več pomagati, pa je vsaj doma umrla. Bila je zvesta obiskov-

valka sosedove hiše božje in pa najbolj pridna romanca. Kjerkoli je blizu kaka božja pot, povsod je šla peš, tudi v zadnjih letih. Kolikokrat je peš poromala na Sveto mesto k Mariji, sam Bog ve. Sedaj pa je zares in zadnjikrat poromala na najbolj sveto mesto — k Bogu, kjer naj uživa večni mir!

Oboma družinama izrekamo naše iskreno sožalje.

SELE

(... prijatelj ljubljani nas je zapustil)

Jožef Dovjak, pd. Zidarjev na Borovnici, je bil prej krepek gozdni delavec. Toda že pred tremi leti je moral odložiti žago in sekiro, postal je za delo nesposoben. Iz srčnega ožilja je krvavel v pljuča in je bruhal kri. V starosti šele 33 let je postal invalidni rentnik.

Bil je prijeten družabnik. Še na predvečer svojega godu je bil v družbi prijateljev dobre volje, pa ni slutil, da je zadnjikrat med njimi. Naslednji dan po godu mu je postajalo slabo; krvavitev se je močno ponovila in v četrtek, 21. marca dopoldne je izdihnil.

Šele 35 let star je legel v grob. Pogreba se je udeležilo posebno mnogo moštva, moški zbor se je ob grobu poslovil od njega z žalostinko »Vigred se povrne...« Pokojnik naj uživa božji mir v družbi svojega patrona. Zalujočim domačim pa izrekamo srčno sožalje.

PODGORJE

(Naše pokopališče)

Marsikdo je že občudoval lepo lego našega pokopališča. Pa je res, da na njem ne najdeš nobenega zapuščenega groba. Komaj čakamo, da bo izginil sneg. Potem bo vse polno pridnih rok, ki bodo popravljale grobove svojih rajnih, sadile rože in pospravljale. Da je na našem pokopališču tako lepo, se moramo predvsem zahvaliti naši pridni Mojci Ramusch, ki že dolga leta vestno skrbi za vse grobove. Hvaležni smo ji vsi živi farani in prav gotovo tudi naši dragi rajni. Lani smo napravili na pokopališču novo mrtvašnico in nanovo postavili vzhodni zid. V teh dneh smo se lotili tudi še zapadnega obzidja.

Ko človek tako hodiš po pokopališču, vidiš spet tri nove grobove od Novega leta sem. To sicer ni tako veliko. Pa saj je naš lani tekem enega meseca zapustilo sedem faranov. Tako je nam morala smrt vsaj v teh prvih mesecih novega leta vsaj nekoliko priznati.

Pokopali smo rajno Vogadinjo Marijo Klemenjak. Bila je dobra, verna in ugodna gospodinja. Kako težko je spravljal naprej gospodarstvo v vojnih letih. Mož ji je umrl leta 1938. Ostala je sama na kmečki hiši. Veliko je delala in veliko

ZAHVALA

Ob priliki izgube naše dobre matere

Neže Srienč

položene dne 19. marca 1963 na Suhi k zadnjemu počitku, nam je bilo izrazenega toliko sočutja, da se tem potom najiskrenejše zahvaljujemo vsem številnim žalnim vernikom, ki so se iz Obinskega, Žitare vasi, Št. Lipša, Globasnice, Štebna, Metlove, Žvabeka, Suhe, Krčanj in Pliberka in še iz drugih krajev udeležili pogreba. Poseben Bog plačaj številnim šmihelčanom, ki so ali prisostvovali pogrebnim obredom ali prišli pokojnico pred prevozom kropit v župnišče. Prisrčna zahvala duhovščini, zlasti govornikom, pevcem in pogrebem, avtopodjetju Štefanu Sienčniku in končno prav posebno še vse onim, ki so se že ali se še bodo pokojne spominjali v molitvi.

Otroci in vsi ostali sorodniki

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 29. marec, ob 19.30: *Tosca*, v okviru kulturne izmenjave med Koroško in Friaulom. — Sobota, 30. marec, ob 19.00: *Die Walküre* (zadnjikrat). — Nedelja, 31. marec, ob 15.00: *Tosca*.

VELIKA KONCERTNA DVORANA: (Miestalerstraße)

Sreda, 3. april, ob 19.30: *So leben wir alle*. Gostuje Berlinski kabaret. — Sobota, 6. april, ob 19.30: *Das Fenster zum Flur*. — Nedelja, 7. april, ob 19.30: *Die Hochzeit des Figaro* (krstna predstava).

Za vse predstave prosta prodaja vstopnic.

KOMORNE IGRE:

Sobota, 30. marec; nedelja, 31. marec; četrtek, 4. april; nedelja, 7. april, začetek vedno ob 19.30: *Bunbury*. — Prosta prodaja vstopnic.

Objava Kmečke gospodarske zveze

V četrtek 4. aprila t. l. od 10. — 12. ure dopoldne je *zbornišni svetnik g. Kumer Mirko*, pd. Črčej star., gospodarjem za nasvete in intervencije na razpolago v pisarni Kmečke gospodarske zveze v Mohorjevem domu.

Isti dan je popoldne ob 14. uri seja širšega odbora z raznim sporedom.

Osrednji odbor

JUGOSLAVIJA JE ZNIZALA CENE ZA VIZE

Jugoslovanski generalni konzulat v Celovcu sporoča: „S takojšnjo veljavnostjo bomo na jugoslovanskem generalnem konzulatu vpeljali nižje cene za vize. Odslej bo treba plačati za eno do tri potovanj 26.— šil., za šest potovanj 52.— šil. (prej 78.— šil.), za dvanajst potovanj pa 78.— šil. Viza za večkratno potovanje velja za eno leto, viza za enkratno potovanje pa samo tri mesece od dneva izdaje dalje. Vsa druga določila so ostala nespremenjena.

KÄRNTENS MODERNSTE MÖBELFABRIK bringt für Gastbetriebe und Privatvermieter

DIE FREMDENZIMMER-SONDERAKTION 1963

- Qualitätsmöbel aus eigener Erzeugung
- Freie Zustellung selbstverständlich
- 1500 Fremdenzimmer lieferbar
- Von der Fabrik direkt zum Käufer
- Mengenrabatte

Die F.R.C.-Möbelhäuser in Klagenfurt, Burggasse 14, Villach, Bahnhofstraße 12, und Kärntens größte ständige Möbelschau in Klagenfurt, Sandwirtsäle, Kolpinggasse 2 (neben Hotel Sandwirt), zeigen qualitativ hervorragende Fremdenzimmer (Edelholz furniert) zu einmalig günstigen Preisen. MATRATZEN • EINSÄTZE • TISCHE • SESSEL • BETTBÄNKE • COUCHES • FAUTEUILS • JOKA-ERZEUGNISSE • AUSTRO-SESSEL

Hatzenbichler-kombinatorje, sejalne stroje, orala, brane, trosilke gnoj, gnojnice sode in črpalke, elektromotorje dobite vedno najcenejše v vaši domači strokovni trgovini

JOHAN LOMŠEK

Št. Lipš, Tihoja, p. Dobrla ves

Zaloga strojev, mopedov, koles, radio-aparatur

Oglašuj v našem listu!

STROKOVNA TRGOVINA

ZA DEŽNA OBLAČILA

Ballon — Popeline, loden-plašči za moške, dame in otroke v največji izbiri! Gumijasta oblačila. Vsakovrstna popravila izvršimo takoj

VAL. TARMANN

KLAGENFURT, Völkermarkter Straße 16

Najnovejše kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, gospodinjske potreščine

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)